

KÖZLELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetésűj: 50 fr.
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Kázelek, Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztésig nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEIT.

Figyelmeztetés az OMGE. tisztelt tagjaihoz.

Az egyesületi tanács határozatából tudatom t. tagjainkat, hogy az alapszabályok 8. §. c) pontjának alapján, az egyesület hivatalos lapja a „**Közlelek**” ingyenes kiadása be fog szüntetni mindazon tagjainak, kik két évi tagdíjjal hátralékban vannak.

A beszüntetés a folyó évi 4. számmal veszi kezdetét.

Felkérem tehát t. tagjainkat, hogy f. hó 12-éig tartozásaikat és pedig legfeljebb szerűben a „Közlelek” folyó évi 5. számával szélküldött postai utalványok utján eleget tenni sziveskedjenek; miáltal a kiadóhivatalt is sok felesleges munkától kíméljük meg.

Megjegyzem, hogy az alapszabályok szerint a lap beszüntetésével tagjaink kötelezettsége az egyesület irányában meg nem szűnik.

Igazolt.

Szőlőszeti és borászati tanfolyam.

Budapest szüke-főváros és vidéke szőlőbirtokosai részére.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület ügyism. a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének központja a földműveléstügyi miniszter ú. O Nagyméltósága anyagi s erkölcsi támogatása mellett 1898. évi január hó 10.—29-ig tartó időközben a Közlelek (Üllői-út 25. sz.) anyag termében három hetes *szőlőszeti és borászati tanfolyamot* rendez.

Részvétel.

A tanfolyam nyilvános s így azon bárki részt vehet, ha felvétele czéljából idején jelentkez.

Minden jelentkező egy számmal ellátott igazolványt kap, amely föl a nagyteremben az ugyanazon számmal ellátott szék állandó használatára jogosítja.

Az igazolvány kiállításáért nem egyesületi tagok 5 forint díjat fizetnek. Egyesületi tagoknak az igazolvány kiállítása díjmentes.

Jelentkezés.

A tanfolyamban résztvenni szándékozók személyesen vagy levél útján jelentkezhetnek; január hó 6-ig az Országos Gazdasági Egyesület titkár hivatalánál Budapest, Közlelek, (Üllői-út 25. sz.) Nem tagok levélbeli jelentkezései csak egy példétnek figyelembe, ha az igazolvány kiállítási díja, azaz: 5 forint egy idejűleg beküldött. Az ülőhelyek a jelentkezés sorrendjében fognak kiszolgáltatni.

A tanfolyam tárgyai.

A szőlők trágyázása. Előadó: *Cserháti Sándor* a magyar-óvári gazd. akadémiá tanára. Szőlőtelepítés és művelés. Előadó: *Engelbrecht Károly* magyar kir. szőlőszeti és borászati főfelügyelő.

Szénkegezés és a szőlő rovarellenességei. Előadó: *Jablonowski József* a m. kir. rovarani állomás főnöke. Előadó: *Dr. Kaszánny Tamás* a magyar-óvári gazd. akadémiá tanára.

A szőlő növényellenségei. Előadó: *Mezey Gyula* a magyar-óvári gazd. akadémiá tanára.

Meghívó

a **közgazdasági szakosztály** január hó 10-én, azaz *Hétfőn* d. u. 4 órakor a „Közlelek” kistermében tartandó ülésére.

Tárgyak:

1. A Nyitrai megyei Gazdasági Egyesület javaslata a végrehajtási törvény korszerű módosításáról illetőleg.
2. *Melzer Géza* szakvéleménye a Magyar Hajózási Egyesület által a hazai folyók hajózatóvá tétele és kiépítése tárgyában az OMGE.-hez intézett kérdésére.
3. Felirat a pénzügyminiszterhez az egyenes adók reformja tárgyában.

4. Földművelési miniszter leirata a földzejegyzések megváltoztatása tárgyában.

5. A szövetségi naggyűlés határozata a terményzárlathoz és az elevátorok tárgyában.

6. A szövetségi naggyűlés határozata a gazdasági tudósítások tárgyában.

7. A kereskedelmi szerződések tanulmányozása és az általános vámtarifá revíziója.

Gróf Zselénki Róbert
szak. elnök.

Meghívó

a földművelési és növénytermelési szakosztály január hó 15-én, azaz szombaton d. u. 4 órakor a „Közlelek” kistermében tartandó ülésére.

Tárgyak:

1. Javaslát a czukorréppag, cikória, fü, virág és konyhakertészeti magvak előmozdítása érdekében.
2. Amerikai luczerna és löhere beüzemlése és forgalmazásának elleni foganatosítandó rendezési tárgyak.
3. Istállótrágya helyes kezelésének előmozdítása a kiszagoknál.
4. A teljes műtrágyás meghonosítása kiszagoknál.

gróf Széppály Gyula
szakoszt. elnök.

Tavaszi állatvásárok sorrendje.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által a f. év tavaszi rendezendő állatvásárok a következő időszakokban fognak megtartani: IX. tavaszi luxusbiztosítási (a Lőenyvészt emelvény alakult Tattersall r.-dírságigai karöltve rendezve) *március* hó 29. 30 és 31-én a Tattersall istállóban (Külső Kerepesi-út, a keleti pályaudvarral szemben).

X. tavaszi luxusbiztosítási, ugyanott *május* hó 16. 17 és 18. napján.

A díjválasztás és díjnyerás a luxusbiztosítással kapcsolatban május hó 18-án fog megtartani a Tattersall verseny pályáján.

A díjválasztás egybekötött XV. tenyész-állatvásár határnapjai még nincsenek végleg megállapítva, március hó 2-dik harmadában fog megtartani.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

Tagok száma 800.
Tartalékalap 100.000 for.

Közeget az alapszabályokból: A földművelésügyi miniszternek előfizetésűj 50 frt összegbe utaz. egy, a birtok pedig jórészt díjmentesen minden megkezdett 200 forintos utaz. szedő egy kitérőt költésnek jórészt, 50 forintos díjmentesen előfizetésre azonban senki sem kötelezték.

A szövetkezet célja: I. Olcsó kivételadás, felszerelési és fogazási czikk beszerzése. II. Mezői gazd. termények legelőnyösebb értékesítése. III. Áruhitelnyújtás a tagok részére.

I. VETŐMAG-OSZTÁLY.
Mindenmely vetőmaggyal megvehető és eladása. Erdősi külföldi magvak. Herezmagvak bérrelátása.

II. ÁRU-OSZTÁLY.
Összes gazdasági czikkok a legkíváltobb minőségben.

Műtrágyák.

Építkezési anyagok.

Gazdasági vasmenetek. stb.

III. Hízomány-OSZTÁLY.
Hadszergeplátás.
Gabonaeladás.
Értökarmányok vétele.

IV. Hízott marha és sertésbiztosítási osztály.

Hízott marha, sertés, úrti stb. bizományi értékesítése.

V. Biztosítási osztály.

Tűz- és jégkár elleni biztosítások. — Élet, áruadók és baleset elleni biztosítások. — Szállítóműködési biztosítás.

VI. Gazdasági GÉP-OSZTÁLY.

Élszemből bel- és külföldi gépyárak kizárólagos képviselése.

Mindenmely kibíróhat szőlő kivételi gazdasági gép jutányos beszerzése.

Gazdasági géptelepek, malomok, mező vasutak, takarmányos és tejes kamarak berendezése.

A szövetkezet alapszabályait és havonként kétszer megjelenő „Üzleti Értesítő-jét” bárkinek ingyen és bérmentve megkötli.

Mai számunk 20 oldal.

I-só díjazással és próbavágásokkal egybekötött hízott állatvársz a székesfehérvári marhavásártér istállóiban ápril hó 2, 3 és 4-ik napján.

Bjelentési ívek a vásárokre az OMGE. titkár hivatalánál (Budapest, Köztelek) kaphatók.

Visszhangok.

Ezelőt év évvel a „Köztelek” hasábjain gróf Széchenyi Imre ural és Szemere Huba tisztelt barátommal folytatott kis polemám alkalmával provokálva lettem általak arra nézve, hogy ha az övéktől eltérő nézeteim vannak a gabonárák világraszóló eseményét képező, jesszöleg nagy hullatlanságok okainál, úgy álljak elő a mentőszóközönet megjelölésével is, mert orvosság nélkül a beteg a legjobb orrosi diagnózissal sem vehető hasznát.

Erre megjegyeztem, hogy szerény-ségem nem engedte oly képzett nemzetgazdászoknak kulcsot ajánlani a megoldásához, de minthogy úgy akarják, elmondom, illetőleg elmondtam arra vonatkozó véleményemet, egy, amint következik.

Röviden összefoglalva megírtam, hogy előismerem ugyan, miszerint a bimetalizmusnak helyreállításával, a tőzsdéi határidőzseteleknek besztelésével stb., sokat lehetne javítani a gabonára-ron, de a kétségbeesztő árnyaltalások leg-főbb okai mégis csak az európai piacok-nak gabonával való túlhalmozását kell tekintenem. Akkor is megjegyeztem s most is hangsúlyozom, hogy a túltermelés tanának én sem vagyok híve abban az értelemben, mintha a világnak összes lakóit és összes gabona-

készleteit számításbavéve, az egész világra szóló túltermelésről lehetne beszélni. Hiszen a dolgot így tekintve, magam is azt hiszem, hogy ha egyrészlőrl a civilizált országok népességének legszegényebb osztálya burgonya helyett buza-liszttel élhetne, másrészlőrl az a 350 millió chinai, kiknek vagyonos része is több hízott kutyát, palkányt és mézbe mártott egeret eszik, szegényebb részé-nek pedig csak hulladékhus, zöldség és gyümölcs a tápláléka, továbbá az a sok vadember, kik leginkább csak vadussal, gyümölcscsével és gyökerekkel élnek, vala-mennyien rendes buzafigyasztlók lehetnének, akkor még kevés is volna a világnak mostani buzakészlete a legna-gyobb termés mellett is.

Hanem igenis, eltekintve az elmúlt évről a búzatermelésről, mert hogy a világn minden produceres államaiban egy-szerre így sodolatos módon jelenjenek meg a szűk termések, az talán ezer év alatt sem fog ismételődni, mondom, ettől eltekintve, van, illetőleg volt és lehet túlhalmozás, tulkinálalt gabonából az európai piacokhoz, mert a tengerentúli nagy-termelő s kivéltli államokból nem a buzasztelát alig igénylő Chinában, sem a gyökerekkel táplálkozó négekhez és a főkáziron tengődő eszlimköhöz megy az eladó buzakészlet, hanem mind az európai piacokra özőnlök, hők csengő arany és ezüstre könnyebben bevalthók. Így aztán előáll földművelésünk rovására, ha úgy tetszik hát nem a túltermelés, de a tulkinálalt, miután távoltság és akadály ma már nincs többé a forgalmi eszközöknek csodakkal határos per-fokcziója mellett.

Éz lévén akkor is, most is nézetem, a bajnok orvórlására nézeteleneim fel-hívására azt az eszmét köczkeltáztam, hogy terményeink árának jelentékenyebb javulását csakis azzal vívhatjuk ki, ha európai védámoktól létesítünk a tengeren-túli félelmes verseny ellenében. Szóhá-ztesszem, hogy nem kis feladat, de nem is lehetelenség s minthogy nincs is más expediens, tehát be kell ennek követ-keznie előbb-utóbb, mert nagyobb kéte-lenség volna az, hogy egykori gyarma-tainak most már a vén Európa vál-tozókká át válólagos gyarmatává, gazda-sági kiszopolázásnak révén.

Ezen javaslatomra Szemere Huba tisztelt barátom olyformára értelemben válászlott, hogy mondanék néve valamit, ha nem volna kivételetlen, Széchenyi Imre gróf ur pedig ezenkívül még azt is kétezőbevonta, hogy célzavéltó volna, statisztikai adatokkal is bizonyítani, hogy milyen eredménytelenül alkalmazták már egyszer ezen rendszabáltl Franciaország kezdeményezésére némely ázsiai termé-nyeknek s iparcikkeknek importja ellenében.

Nem érezvén magamat hivatta arra, hogy ezen világra szóló művelethez utak-ot és módokat jelöljek meg, további jóslatokkal pedig nem akarván fontos-kodni, elhallgattam nézetemnek hangoz-tatásával. De ime, rövid egy évről le-forgása alatt mennyre igazolták az ese-mények, nem mondom, hogy eredeti eszmémnek, de az általam előtérbe vitt eszmének jogosultságát, életrevalóságát s így előzertetem.

A véletlen úgy akarta, hogy a „Köztelek”-ben szerényen hirdetelt esz-

TÁR C Z A.

Jó idők, jó emberek.

Az alábbi adomát K . . . bacsított hal-lottam, akit a félté után bizonyosan nagyon sokan ismernek. Valamikor sokat röpöközött az a toll mi közöttünk, most hogy arannyá vált, mintha elnehezített volna. Tehát én írok helyette, mert kár volna, ha valami benne re-keдне, miután csupa jó gondolatok szöktak benne foglaltatni.

Valami irigy cselédféle bepanaszolta a nagyprépostnál a galgóczi ispánt. Vázon nép volt a dolgában. Az ispán annak kedve volt egy kis sonyalásra; azt a só, amelyet ő meg akart nyálni, Borcsanak hívták.

„Hát aztán mi történt te, ez er ördög bujjon beléd?”

„Hát aztán, tudja nagysága uram, az ilyen asszony személy ingatag . . .”

„Már hogy tudnám én azt, te hájfélt!”

„A könyvekől, nagyságos uram, persze, hogy a könyvekől, meg az Irás szavai után is . . .”

„Jól van már no, vigyen el az ördög.”

„Vitte bizony az ördög az ispánt urat a százkörbe. Ott várta az Irás. Mert hogy ő volt, megismertem a fehér keszkenőjérl.”

„Megjáltsd csak, hé! Nincs abban a falu-ban másnak fehér kendője?”

„Van az, haogyne volna. De hát . . .”

„Hát akkor hogy mered állítani, hogy Borcsa volt az a fehérseled? Két ember így

meggyanusítani. Pusztulj előlem. Ezer ördög. Mars!”

Az árulkodó megköhénve ódalgot kifélt. Bátorlatanul mondotta utófelén:

„Hiszen, ha más volt is, mégis csak kendő volt a fején.”

„Menjen ki!” Fördemt az árulóra a nagy-prépost, de azután, hogy engedett megbotrán-kozása, maga is elmélkedni kezdett.

„Persze, persze a fehér keszkenő mégis csak ördög.”

Azzal a hajduja után kiáltott.

„Küld be Jácso’t.”

Ez a Jácso jóvalis fezkő volt. Tetőtől-talpig becsületes s hűségés legény, aki kivéte-lis engedelmeyeket élvezett a nagyprépostal szemben is.

„Szakad volt nekem tréfákat megerezteni a nagyságos ural szemben. Jácso nem volt akadémiai fog, következőképpen tréfi is csak amolyan falu végeről kikerültek voltak. Onagy-sága sem volt akadémiai tag, minél fogva nem egyszer hátha vergetté Jácso’t az ő tréfas ó-telétérl, miközben azonban szivesen kaczagott rajtok. Vágre is a rossz vicceknek is meg van a maga értéke: az ember hozzácsökk aprán-ként, mint az egyszeri férj a kozmás levelezh. Ezek is annyira összeszoktak, hogy a világrét sem tudtak volna megenni egymás nélkül.”

Tehát Jácso belépett.

„Parancsol nagyságod.”

„Újra le.”

Jácso kapta magát s leheveredett a sző-nyeg végre.

„Ülök már.”

„Ne boldondozon kend, újjon az írósztal mellé.”

Jácso az írósztal mellé kuszott, ami csupa tréfas látvány volt a vén legénytől, de a nagyprépost mérgesen rivalt rá.

„Új fel a szekre, ez ördög bujjon beléd.”

„De bizony pörül járna az az ezer ördög, ha belém bujna, mert ugyan öntem-nem öket egy kancsó borral, hogy menten kiszaladnának.”

Onagy-sága még erre sem vidult fel.

„Írál és ne fessegi!” mordult rá nagy mérgesen.

„Jól van már, írj, szólj a hők pájtás szemrehányáon. No hát mi az a nagy baj, nagyságos uram.”

„Semmi közd hozzá. Te csak írj és ne elmélkedjél.”

„Ezer ördög bujjon belém, ha elmélkedni fogok.”

„Cimezed meg a galgóczi ispának. Szól-jon pedig a megszólítás ekként: Hallja az ur. Éj no, még sem. Így írjad. Halloed-e te, edes fiam . . .”

„Az urban . . .”

„ . . . a pokolban. Ne fessejzen kend közbe.”

Tehátlan nagy megdöbbenéssel hallván, miként te edes fiam, Istennek nem tetsző és bennünk is föltöte elszomorító életmódot folytatás — ezer ördög bujjon belé . . . azzal az asszonnyal személyvel, aki semmiképsem méltó te hozzád . . .”

„(Hát már ezt honnan tudja?)”

„Ezer ördög, hallgat kend mindjárt. Miért is méltán vontad magadra nehezételemet és atyai haragomat . . . még sem így. És atyai jóindulattal figyelmeztettek ennélfogva, miszerint

mével ugyszólván első fecskejévé lettem annak a hatalmas légáramlatnak, mely azóta betört azon rideg atmoszférába, mi már majdnem reménytelenségig fagyasztotta meg minden hitünket egy gazdasági szebb jövő iránt. Alig fészkeltem be magamat igénytelen soraimmal a „Köztelek”-nek eresztje alá, midőn néhány hét múlva jött a világ minden részéből a hatalmas vándoradaraknak tekintélyes nagy serege, a nemzetközi gazdaságkongresszus, hogy kétségbevonhatlanul kihirdesse, miszerint Európának mulhatlan szüksége van arra, hogy közös vá-makkal védekezzen a tengerentúli verseny ellenében, ha ki akar gázolni a szörnyű gazdasági válságból, mely egyuttal már méhében rejtgeteli a politikai kérdéseknél legnagyobb szférányteget is, a szocializmusnak csiráját.*

Ezután szép egymásutánban következtek: az osztrák gazdaságtestvetség az OMGÉ-hez való átiratával, Ledebur osztrák földműv. miniszter, Meline francia pénzügyminiszter és Goluchovszki gróf, mint osztrák-magyar külügyminiszter javaslatokkal, ígéretekkel, valamennyien úgy, mint ezen eszmének hívei és utóirói. S hogy magunk között is legyen valahára ezen lekesztő eszmének méltó zászlótartója, legutóbb már közeletünknek s törvényhozásunknak legkiválóbb embere, gróf Apponyi Albert ragadta kezébe s lobogtatta fel ezt a zászlót a

delegációban mondott nagyszabású beszédével.

En a függetlenségi párthoz tartozom, de éppen azért, mert ehhez tartozom s mert fájdalom meg mindég csak a messze jövőben reményelhetem győzelmeinket, régóta gondoltam magamban s régóta szerettem volna megmondani gróf Apponyi Albertnek, hogy a nemzeti párt úgy saját, mint az ország érdekében már eddig is sokat mulasztott azaz, hogy az Agrárkövetelményeket csak belevette, de nem tette első helyre programjába, s még többet mulasztana, ha ezután sem tenné. Mondhatnám gr. Apponyinak, hogy „in hoc signo vinces”, mert nincs nagyobb hatalom, a kenyérkérésnél. Nincs nagyobb forradalmár mint az ehhez s nincs nagyobb békeszerető a jóllakott gyomornál. Magyarországnak pedig állami létének szempontjából is kenyérkérésre a földmívelési érdekeknek felvirágása.

A függetlenségi pártól nem lehet kívánni, hogy nehéz küzdelmeiben a gazdasági kérdésekre fektesse a fülcsőt, mert ennek a pártnak létalapját, éltető elemét képezi a közügyeknek megváltoztatása, mi által megoldva látná összes gazdasági kérdéseinket is, de a nemzeti párt úgyis, mint a hatalomhoz közelebb álló, úgyis mint a 67-es alapot tovább fejleszteni törekvő párt, sem az országra nézve idővesztést, sem saját erejének növelésére nézve célszerűbbet nem tehetne, mint egészen és első sorban magáéva tenni a mezőgazdasági és nemzetgazdasági követelményeket. Ezzel megnyerhetné egy parlamenti akciójában, mint a választási mozgalomnál is

* Elmérvény, hogy az újabb időben füstölt munkatársunk vette fel a kérdést, az igazságot tartozunk azaz, hogy megemlítik, hogy a közép-európai vámanúmi eszméje legelőbb az 1885. évi budapesti nemzetközi kongresszuson merült fel, határozott formában.

Szerk.

hagy fel azaz az — ezer ördög — perszonál, avagy jóindulatúmat olcsósdít és szigorú neheztelésemmel vonná... nem, ezt törülje kend, ezer ördög bujjon belém... s szívenem meg nem érdemelt szomorúságot okoz. Miért is elvárom tőled, hogy időt szavaimhoz hűen eszelezzel, aki különben vagyok irántad teljes bizalmammal... adja ide kend, hogy irjam alá, ezer ördög.”

S alá kanyarítva nagy harsogson nevét a szörnyű dorgatórúmnak, diadalmasan mondá: „Ennek ugyan megadtam. Ezer ör... Ej, ej, látod, édes fiám, hogy fejebe megy a vér az embernek.”

De jött ám rövidesen az ispán, kézen tartva a dorgatórúmot. Nagyon buskomoran nézett ki az egész ember. Olyan elesett ember volt már szegény feje. Ugyan micsoda rossz nyálv költötte róla azt a féhére kendős históriát. Hazudott hajh! Nemcsak százszor, de még egyszer is hazudott.

„Óh nagyságos uram, hát már mivel érdemlem meg ezt a nagy szidalmat, én, ki itt vénültem meg becsületben a nagyságod atyai kezei alatt.”

„Ej, no, hát már szólni sem szabad az embernek. Micsoda érzékenykedés már az, hogy az én jó szívből jött intelmieimet annyira zokoz veszi!”

„Hiszen nagyságos uram, csak anyi pokol és ördög ne fordulna elő ezen dorgatórúmban, ami mégsem érdemem szerint utódo.”

„Ördög, pokol? Ugyan, ugyan. Mutassa csak azt az irást.”

Persze, persze. Az égetni való Jacsó

szóml-szóra papirosan vetette az üveg ur kifakadását s nem esoda ekként, ha az ezer ördögökkel fűszerezett levél annyira megszorította a jámbor galgóczi ispánt.

A nagyrepóstnak csakugyan a fejebe ment a vér a levél olvasására.

„Ezer ördög. Küldjétek be Jacsó!”

Jacsó nagy jámbor képpel állóllott.

„Nézzen ide, mit írt kend!”

Megvonta a vállát.

„Ami hallottam, azt írtam le. Mivelhogy elmélkedés nélkül írtam.”

„Pusztuljon kend!” Rivalt reá a nagyrepóst. „Elesaplak. Mától fogva ne kerülj a szemem elé!”

Nem is került a szeme elé egészen másnap reggel. Akkor jött bucsuzni nagy szomorúan.

„Isten áldja meg a nagyságos urat. En megyek. Engem elesaplak. No, de azért még egyszer áldja meg az Isten.”

Hát erre nem tudott a nagyrepóst mást felelni, minthogy nyakába kapta azt a rossz Jacsó s úgy szólt hozzá, elérkezéneted hangon, a fejt vevegve:

„Oh, te himpeller, hát el tudnál engemet hagyni?”

Dehogy is hagyta el. De még a poraihoz is hű maradt azután az a rossz Jacsó.

Hova lettek azok a régi gazdaságtestv. Hova lettek azok a régi, nagyságos urak? B. B.

azt a markáns választóvonalat is, ami a nép előtt jobban, érthetőbben megkülönböztetle a szintén 67-es szabadelvű népszerűséghez is jutva elérhetné az agrár eszmének diadalát már azaz, hogy a kormánypart már önfentartási ösztönéből és taktikából is kénytelen lenna ezen eszméket hathatóbban gondolni. No, de vissza a tárgyhöz! A felsorolt tényeknek konstatálása után reményeltem, hogy gróf Széchenyi Imre és Szemeru Huba más véleményvel lesznek arról, mi mult évben az ő felhívásukra javasoltam, mert ha a nemzetközi gazdaságkongresszus, az osztrák gazdaságtestvetség, Ledebur és Meline miniszterek, gróf Goluchovszki és gróf Apponyi Albert mindannyian beállottak az európai védvám szöszölőinak, akkor már csak nem lehet az többé chimerának kvalifikálni.

Ugy jártak velünk, aki csak „parazésszel” mentem bele a vitába, mint egy mezőkövesdi unjonczás alkalmával a katonai, megyei és járási orvosoknak társasága járt a mezőkövesdi kospásztor. Egy előállított unjoncz keseresen panaszolta, hogy karja vállpercében kificamodvány, a legnagyobb fájdalommal sem képes mozgálni.

Megrohanták az összes jelenlevő orvosok múltéleikkel, sorban megkísérelték rajja valamennyi a mesterségét, közötti, de mindhiában. Végre megkegyelmeztvén, illetőleg pihenőt engedvén szegény ficzkónak, ráparancsoltak, hogy másnap ismét jelentkezzen a múlténeq végreháztá végett.

Más napon megjelenik a páciens, de az orvos urának nagy bámúlásra vigan s tegnap még mozdíthatatlan karjával szabadon hadonászva. Mi az istien csodája történt veled fiám, volt az egyhangú kérdés, nagy meglepetések között.

„Hát kérem elemtem a kospásztorhoz s az egy perc alatt helyre tette karomat” volt az egyszerű válasz.

Talán mondanom sem kell, hogy ez a kospásztor nem volt egyéb, mint a mezőkövesdi gazdáknek közös kospásztor őz parasz juhászja, ki kuruzslással is foglalkozott.

Bocsánat uraim! a találó hasonlatért, javaslatot kívántak tőlem a bajnok orvoslásához, tőlem telhetőleg megtettem a magamét, amek sem lesznek oka, ha helyre talál formái a betegnek kificamodott tagja, visszartérek nyájambos.

Leteritek, ráfékszem a submra, Rágodolok egyetelen egy babámra.

Mocsáry Imre.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Monostori Károly.

Elvetédek.

R. J. gazdaságtestv. Dukáról a következő közzételt hírtételek.

A tehénesztés naggyó mérvü vetételek fordulnak elő. Mi módon kellene ezt meggátolni? Toina

vármegyében kísérletet tettek praecipitált foszforsavas greszel; tanácsos-e ennek a takarmánynak a 30-35 százalékos irrigáció mincse-hátrányára a tehenekek, amennyiben az erőkődés véhenek teheneknél tulajvalévoló hátrányos.

A „Köztelek” figyelemre olvasóinak bizonyára felült már, amiképpen feltűnik nekik, hogy minduntalan kérdéseket intéznek hozzáink, melyekre előzetesen már kérdéseitöknek kimerítőleg feleltünk, jelölü annak, hogy az illető kérdéseit nem kísérő figyelemmel az összes közleményeket a akkor forduló főhöz-fához tanácsért. mikor már körmére égett - a gyertya.

Igy van az különösen a takarmányreceptekre nézve és így van az elvetésekre nézve is. Mióta a „Köztelek” fennáll, számos alkalommal került szóba az elvetés, az erre vonatkozó kérdések azonban folyton egy-másért érik.

Nem akar ez szemrehányás, vagy panasz lenni, csak a ténynek konstataciója. Ertenők a dolgot oly országban, ahol állatorvosok nem állnak rendelkezésre, s ahol százközevény az elvetéseles kibenteltéért érhető nyelven nem tárgyalják. De nálunk, ahol sok és jól képzett állatorvos van, ahol populáris művek is az állati betegségekkel illetőleg rendelkezésre állnak, igazán érthetően az egy és ugyanazon tárgyra vonatkozó kérdéseknek nagy száma és untalan ismétlődése és valószínűleg bosszantó az olvasóra nézve, a már chabonniá való folytatnos felület.

Hát mitket olvasóinkkal szemben a teljes készség, hogy ne mondjuk költéséggel sarakl s kibújni a feleletadás alól természetesen, amint sohas is volt, úgy most se gondánkunk, de csak imént, a „Köztelek” mult évi 50-ik számban mindazt elmondtuk az elvetésről, amit elmondni és egyótan kideríteni e avval a háttalommal szemben indikáltak talán. Ujat mondani nem tudván, utaljuk a kérdéseitől lapunk moniótt számára, mely ha nem volna birtokában, a kiadónak megredelheti s szoritokozni kérdéseink azon pontjára, amelyek az illeszté lapszámban nem foglaltatik felvilágosítás.

A foszforavas mészek adagolása napi 30-35 grammos adagokban egyáltalában is indokolt a fejős teheneknél, különösen oly vidékeken, ahol a talaj és növényzet mérsékelt szegény, s oly istállóban, amelyekben a takarmánynak is nem eléggé erőteljes fehérjéttartalomban. Indokolt annak inkább, mert a tejben sok ily anyag tövoldik el s a magzat csontvárnak felépítésére soha sincs túl sok az anyai szervezeten a mészvegyületekből. Egészen oszkertien fog eszerint celedekni a kérdéseit, ha ily meszet pl. takarmányi csontliszt alakjában teheneink adagol, csakohy ez egyenlőben az elvetéseles hátrányos hatást fogja, hanem igenis azon eljárások, amelyek az imént idézett lapszámban felsorolva vannak, és sajnos, még azok is cserben hagyhatják az emberit.

Amennyire én tudom, kérdéseitől tehenészedésben mult évben általam hajított végre a vetéles ellen a mondott eljárás, még pedig eredményesen s valami zótan ekövetett hibának kel betudnom, hogy szóróanyag újra mutakozni kezdett, s most ime megint grasszál.

Tessék csak szigorúan, de övéletlenül az előírás szerint végrehajtani mindazt, amit annak idején írásban foglaltunk ott hagytam és most is mutattam, mert ez időszertint annál jobb eljárás felett nem rendelkezünk.

Azok az irrigációkat illeti, persze, hogy ami - ha szakértelmetlenül hajtatnak végre és - nem tisztán az angol kreolinból készítették - 2-3 százalékos erősségben hat erőkődéseket váltanak ki, a renthé általán és ekkortól többet ártanak, mint használnak. En a helyszínen megmutattam a vembes állatok irrigálásának módját, tessék hát magát ahhoz tar-

tani s akkor erőkődések fel nem lépnek. Tessék nevezetesen kerülni a tisztáltna kreolin és a tulerős oldatot s méltóztatásuk az irrigátor csövét csak a hüvely feléig betelni, hanem pedig egyszerűsind avval az elzárult méhszájadékot igaztani ily megnyitlása birni.

Mert, bosszantot kérek, azt kell hinnen, hogy szakértelmetlenül csináltak ott az irrigációkat, hly aggodalmat kellet formában mutakozni utának erőkődések. En meg se tudnám mondani, hogy mily sok állaton végeztem ezt, de veszelésnek mutakozó erőkődést utána sohase láttam.

De ha valaki az általam ajánltnál jobb eljáratot tud az elvetéseles ellen, sziveskedjék mindnyájuk okulására e helyen, vagy máshol, közölni. Nagy kalamitást képeznek ma már hazánkban ezek a bajok, minden valámre való adat hát, mely lényegüket felderíteni alkalmas s ellenükben hathatósan látszik, a kérdések szempontjából eléggé meg nem beszélhető.

Am az eddig sikerének mutakozott eljárásokat ne kicsinyeljük s ne vadójuk sikerlenséggel feltétlenül magát az eljárat, hanem gondoljuk meg, hogy a végrehajtásban is lehet hiba. Sajnos, tény az, hogy a különféle állati betegségek elleni küzdelemben a talán jó szer, vagy eljárás sikere gyakran a felületés, vagy éppen lelkiismeretlen végrehajtás mulik. Ezt csak azért hangoztatom e helyen, mert hosszú gyakorlatban még a rossz akaratú végrehajtásra is láttam példát s az odiumot mégis az állatorvosra a kelletés helyéig viselje. Kérdéstök igazgatására valamelyes talán jó szer, vagy eljárás - amint jelzém - annak idején én rendeltem el s először én hajtottam végre s a sikerem el is maradt el.

Azóta nem tudom mi történt, csak azt látom, hogy az irrigálásos irrat kétey merült fel. Ajánlom, hogy e kétféleléssel szakítson a kétféle Keresztúrtól a vembes állatok irrigálókot tovább; vagy ha a különben körülményes, farszító irrigálás műveletet el és szakzerien maga elvégezni, vagy állatorvossal elvégeztetni nem hajlandó, úgy inkább hagyjon fel avval s tudatlan emberekre ne bizza, mert mit jelzém, hiányos, rossz irrigálásal csak árt.

Monostori.

ÜZEMTAN.

Rovatvezető: Hensch Árpád.

Alakítsuk át gazdaságainkat ipari gazdaságokká.

A minden oroszok czárja erősen épített a világ legnagyobb vasútját, a mely össze fogja kötni az Atlanti Óceánt a Csendes Óceánnal. Bennünket az a vasut nagy körözöl a földön keresztül, az a vonal, az östörözni való sikadást s azt meg fogja nyitni a kultúrának. A hol eddig a muzsik csak nyáját legeltette s legfeljebb anyji földet veit eke alá, a mennyi családja táplálására elég volt, ott ezután barnulni fog a föld az eke alatt s az új vasut fogja hozni az ázsiai buzait a balli éoger partra, hogy ott az először is vele Ausztriát, Németországot, Angliát. S a magyar gazda szomorúan fogja tapasztalni, hogy fel kell hagnya a buzatermeléssel. Mert első Szibéria rendkívül termékeny föld, igen nagy terület, s az orosz paraszt oly olcsó munkaker, a kivel a miénk nyugat nem verszerezhet.

A magyar gazda helyzetét pedig most is sanyaru. Amerika elveszi munkakerének javát s mig a munkásihiány egyrészt drágává teszi a termélel, másrészt a termények értékesítésére is bontólag hat nem levén a terményeknek itt beon elag fogyasztója. Ki kell vinnünk buzait, gyapjait, birkanak és az azok marhánkat a külföldre s megbirkozunk ott Amerika, Keleindia és Ausztria konkurrencziájával. Birjuk-e soká a küzdelemben, nem

fog-e a minőkább adósságokba merülő mezőgazda öszorodni a tető alá, azaz a kérdés nem egy németgazdnak elméjét foglalkoztja. Hogy ezt megcélhessük, sorra kell vennünk gazdasági terményeinket s megvizsgálunk, mely termények termelése képezheti az alapot gazdaságunk fennmaradásához, prosperálásához.

Főtterményünk idáig a buza. Az idei kibételeben magas árak nem egy gazdában kibéresztettek reményt és bizalmat a szebb jövő iránt. Figyelembe véve azonban az okokat, melyek az ideit áratok okozták, könnyen beláthatjuk, hogy e reménykedéseknek semmi pozívil alapjuk nincs. Ha pedig a közel jövőben még ázsiai Oroszország konkurrencziájával s számolnunk fog kelleni, bizony nem nagy reményeket tüzhetünk bízunk jó értékesítéséhez. Következnek a tengori. Ennek, mint csaknem kizárólagosan hízlalt takarmánynak a húsra számba meg értéke. A hús ára pedig nem bírat emelkedni azért, mert az újabb találmányú hosszúlító hajók téren is versenyképesékké teszik velink Amerikát és Ausztráliát. Egészen más volna e tekintetben a helyzet, ha népünknek a hús rendes tápszerrel képezné, sajnos azonban, hogy éppen a mezőgazdasági munkásosztályunk, mint huszfogyasztó, számba sem jöhet.

Egyes vidékeken nagyon szép jövedelmel adott a cukorzoktermelés még nem is régen. Erre is szomorú napok következtek. Legnagyobb cukorzogasztók, Amerika, hogy feléltessék az iparigát is s ne adozzon cukorzót Európának, prohititák meg az európai cukorzogást, mely annak bevitelét lehetelenné teszi. Leszállott tehát a cukorzok ára is, anélkül, hogy kilátás lenne újból emelkedésre. Ilyet s nyugateurópai államok csaknem kivétel nélkül mind cukorzokvitrelre dolgoztak. A gyapjúárrát nyomja a gyapolt s minden terményünknek egy vagy másik tudjuk valamelyet az előállítás iránt fölé értékesíteni. Mi lesz ennek a vége? S módjában van-e gazdának az, hogy elháríthassa magától a már-már előrelátható vézgetet? Igens is, módjában van.

Alakítsuk át gazdaságainkat ipari gazdaságokká! Ez általánosan a korunk jövedelut támogatása mellett nem tüközök legyözhetetlen néhezége. Hogy állásotom jobban megvilágítsam, egy példával kísérlem meg azt illusztrálni.

Árpatermő vidék gazdái öszszállanak s felkérnek valamely pénzintézetet, hogy nyitk egy kisbörzeit, mondjak egy közgazdasági járás területének megfelelő sörgyárat építsen. Ezzen sörgyár igazgatását - jobban mondva a felelősséget felügyeletet - a legközelebbi szomszédságban levő földirtóközök 2-3 magára vállalja. Ide szállítja be valamennyi termelő árpáját, amelyek árát szintén a termelőket kiszállított sör értékeinek arányában s kifizetését a pénzintézet előlegében. Földirtóztván a termény, első sorban természetesen a hitelező pénzintézet előlege terítetének vissza, a felmaradó nyereség egy része szintén a hitelezőnek adatként a befizetett töke amortizációjára, másrészt a termelők közt osztják meg fel, a hitelezőnek sör értékeinek arányában.

Lesznek, ki első pillanatra keresztelvitelhetnek tartják a tervet, pedig az nagyon is keresztelvithető. Meg vagy józódó róla, hogy nem egy tekintélyes pénzintézetnek a fizetés bele fog minnél hasonló dologba, a kifizelő persze az a) termelő b) országunkkal garantizált a pénzintézet befizetéséül.

c) hogy huzamosabb időre kössék le magukat. Egyik sem visszarizáló. Könyven belátható, hogy a járás területén fekvő sörgyár előnyben lesz a mezőgazdasági termények feletti a nyerstermény olcsóbb szállításában, s ha esetleg - ami nem valószínű - olcsóbban venné is meg terményemet, mint talán más sörgyár,

akkor okvetlen nagyobb nyereséget fog produkálni, amellyel nekem is kijut az arpm után engem megillető rész. Ha pedig a kormány támogatásban fogja részesíteni az eféle vállalatokat, ami teljes joggal elvárható, (érve a pártfogás alatti mérsékelt adóztatást, közreműködést a produktum minél jobb értékesítése körül stb.) akkor az oly realis alapon álló, biztos vállalatok lesznek, amelyek látszólag, minden alapját fogják képezni az új magyar gazdasáradalomnak.

Hasonlóképpen lehetne burgonya és kukorica-termelő vidékeken szeszgyárakat, szeszgyárakat minden vidéken megalomtatni, ezeknek korrepatémái védekben ezukor vagy szeszgyárakat, rozsternő vidéken malomokat és szeszgyárakat, buzatermő vidéken malomokat, kendertermő vidéken kőtel- és fonógyárakat stb. borendezi.

Tessék itt figyelembe venni azon eléggé nem méltányolható körülményt, hogy a gazdaságok minden beruházások nélkül — mert a tőkebefektetést manapság a gazdák nagy része már nem bírja — maguktól alakulnának át jövedelmező beltérre, ipari gazdaságokká! S míg az ily gazdaságok őriasi előnyei, azt hiszen minden gazdaságról elvitt ismeretesebb, tessék másfólt még figyelembe venni azt szomorú kilátást, a melynek a mai gazdálkodási mód mellett a nyersterményeket piacra vitté magyar gazda a közel és távol jövőben elebe néz.

Talán azt fogják mondani sokan, hogy az ipari gazdaságok produktumának meg fog kelteni küzdelmi mindazon nehézségeik, amelyekkel a mai gazdaságok küzdenek. Ez azonban csak látszat. Mert amint a gazdaságok lassan, mintegy maguktól át fognak alakulni ipari gazdaságokká, velök lépést fog tartani egy örvendetes közgazdasági jelenség is, a munkásoknál szaporodása és vagyonszerzése s ennek következtében a nagyobb fogyasztás. A népnek a gyárakban téli foglalkozása is lesz a magyarzártban sem szorul, hogy a vagyonszerzés munkás töbrét fogyszt. Különösen pedig az ipari munkás érdemel, mint fogysztó kiváló figyelmet.

Könnyen belátható, hogy a népesség szaporodására is a legkedvezőbb befolyással volna. Ithon talán meg a nép keresetforrását s megszűnnek a felvidéki kivándorlás Amerikába, a székesvándorlás Romániába. A jölet esőkönti a hallozások s növeli a születések számát s így lehet rövid, pár évvel alatt az ország nem szorulna nyers terményexportra. Ez lenne igaz megoldása az Alföld munkásmozgalmainak is. Azt a munkáshányt pedig, amelyet a mezőgazdaságban az ipari vállalatok netán okoznának, bőven lehetne a ma már a tökely magos fokán álló gépekkel pótolni.

Nem akarom állítani, hogy a most elmondott megoldás volna a leghelyeseb s bizonyoszerűbb. Az az egy azonban bizonyos, hogy az ipari gazdaságoknak kell képezniük a jövőben a magyar gazdasáztlyi fennmaradásának alapját. A föld manapság oly keveset jövedelmez, terheit oly órásként, hogy okvetlen kell meg másfóle jövedelmét a gazdaság megdélteséhez. Ezt a jövedelmét szolgáltatná a gazdasági iparvállalat. S míg egyrészt a már anyyi csapást át szenvedett s az állam legnagyobb terheit hűszenesen viselő gazdasági megdéltesbe biztosították, addig másrészt mód nyújtának a szorgalmas munkásnak is nemcsak a megdélteséhez, hanem a gazdasági számat tarthat, anyagi előmenetelhez is. Nem kellene neki a boldogulást messze idegenben keresnie, megadná neki az ország, melyéddig, sajnos, csak áldozatokkal követelt tőle s cserébe még megdéltesét sem biztosította.*

Hegyi Desző.

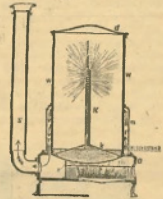
*) A szerző által javasolt gazdaságok nem annyira ipari gazdaságok, mintsem inkább a gazd. termények előnyösebb értékesítését végett alakított ipari vállalatok. Az esame, hábor nem új, de helyes és azért kívánatos lenne, ha szerzőnk előrelátólag konkrét peidákat igazolná.

Rozsleveles.

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Az újabb takarmánygőzőlők.

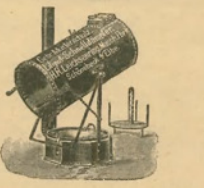
A takarmány fűléstése, illetve gőzölése nem tartozik ugyan az elkerülhetetlen takarmányelőkészítési munkához, de vannak esetek, mikor annak alkalmazása indokolt és hasznos. Így pl. a burgonya takarmányozásnál sok esetben inkább helyén van a főt burgonya

2. ábra. Ventzki-féle takarmánygőzőlő hosszmetszetben.

3. ábra. Brunner „Reform Heureka” takarmánygőzőlője.

4. ábra. Leichsenring „Simplex” takarmánygőzőlője.

etetésre, mint a nyersen való takarmányozás. A romlott takarmány szintén igen sok esetben megjavítható gőzölés, vagy főzés által. A nehezen emészthető takarmányokat szintén gőzölés által lehet könnyebben emészthetővé tenni. Szóval vannak esetek, mikor gőzöléssel lényegesen javítható a takarmány.

Ezt tudva, már régebben is készítették u. n. takarmánygőzőket, fűléstőket, melyek

azóban nehezes szerkezetek s aránylag drága üzemeltetők miatt nem tudtak általánosan elterjedéssé szert tenni.

Mivel azonban az intenzívebb takarmányozás következtében mind gyárakoriaknál lettek azok esetek, mikor a takarmánygőzölése szükségesnek, illetve hasznosnak bizonyult, a takarmánygőzőlők alkalmazása is mindinkább indokoltá lett. De a régi szerkezetek nem feleltek meg a célnak, újabb, gyorsabban működők s olcsóbban üzemben tartható gőzőlők váltak szükségessé.

Egyike az első ily újabb, gyorsműködésű takarmánygőzőlőknek volt a Ventzki-féle gőzőlő, melynek szerkezetét a „Köztelek” már egyszer ismertetete. Ez a gőzőlő náunk is meg lehetett volna elvan terjedve s elég jónak bizonyult egyszerű szerkezet, könnyű bevezethető sége és olcsó üzemeltetése következtében. De mint minden újdoságnál, ugy a takarmánygőzőlőknél is, mélyelt az első alak megrogt és a közkeletűség kezdte vésztárolni, csakhamar jöttek a különböző változatok, újításokkal és javításokkal ellátott takarmánygőzőlők, ugy, hogy ma már töbréféle rendszer van használatban.

A mai takarmánygőzőlők mind egy vannak készítése, vagy lehet rövid idő alatt minél kevesebb költséggel minél jobb munkát végezzenek s a költség felállítását, valamint kezelések lehetőleg egyszerű és könnyű legyen.

Míg a régi takarmányfűléstők inkább helyhez voltak kötve s nem ritkán befalazott gőztermelőkamrából kapták a gőzt, az újabbak hordozhatók, vagy legalább is könnyen áthelyezhetők egytől egyfelé a köztelek. A régi gőzőlőknél a kazánok lerakodás s így a kazán romlása képezte egyik nagy hátrányát a gőzőlőnek, már csak azért is, mert a kis kazánról nehezt volt a kazánkövet eltávolítani. Az újabb gőzőlőknél a kazánok lerakodása alig képezhet akadályt, mert a kazán minden része könnyen hozzáférhető és tisztítható nagyon egyszerűen. A régi gőzőlőknél azonkívül a gőzfejlesztés is lassabb volt, mert nagyobb tömegű vízzel kellett fejleszteni, ami csak hosszabb tüzéles után sikerült. Ez a mai gőzőlőknél nincs meg, mert itt kevés vízzel kell gőzöt állakítani, ami kevés tüzelőanyaggal s rövid idő alatt elérhető. Vágre a régi gőzőlők nagyobb helyet is igényeltek, mert külön által a gőz-kazán és külön volt felállítva a gőzölő üst s így nemcsak hogy nagyobb helyrejt, de nagyobb költséggel is járt a gőzőlő felállítás. A mai gőzőlőknél a gőz-kazán és üst egy közös állványra van szerelve s így kevesebb helyre van szükség s a beszerzési költség is kevesebb.

Összehasonlítva a régi gőzőlőt az újjal, már az eddig felhozott adatokból is kitűnik, hogy a mai gőzőlők jóval kevesbé állnak a régieknek minden tekintetben. A gyakorlati tapasztalatok pedig azt bizonyítják, hogy az újabb és kezelési költség is sokkal olcsóbbak ma, mint az előző. Ezon előnyök még meg lehetőve teszik a takarmánygőzőlő nagyobb mérvű alkalmazását, úgy, hogy ha szükségesnek mutatkozik a takarmány gőzölése, az aránylag olcsóan végezhető.

A mai takarmánygőzőlők általában szon szerkezetűt ély szerint készültek, hogy a tüzelőtér fölött a víz befűléstől kezdve gőz vagy közlemlőlőn éri a takarmányt, vagy pedig csővezetéken át jut oda.

Első esetben a gőzőlő üst egyuttal gőzfejlesztő kazán is, a másik esetben az üst a gőz-kazán fölé ugy van szerelve, hogy attól függetlenül mozoghat és csak csővezetékekkel van a kazánnal összekötve. Mindkettőnél azonban az a leg előnyösebb tulajdonság megvan, hogy kevés vízzel és tüzelő rövid idő alatt lehet elegendő gőzt termelni s így mindkettőnél gyorsan megy a gőzőlés munkája.

A mai gőzőlők szerkezeté és működéséi élyvénk könnyebb megdéltesése céljából a Ventzki-féle gőzőlő szerkezetét röviden újbol

ismerlejtük. A többi gőzölők mind ugyanezen elven készültek, csak szerkezeti bontásuk más.

A **Ventzki-féle** gőzölő, mint azt a 2. sz. ábra hozzászerelésben mutatja, lényegében két főrészből áll. u. m. a 4. tüzelőtörből, melyen a két tartó karra szerelt E-ist nyugszik. Az alsó részét a tüzelőtör följárását képező G-gőzköpeny burkolja. A víz melege, valamint a füst nemcsak az ist fenekét melegíti, hanem a gőzköpenyben a nyílak irányában körül kering az üst oldalát is felmelegíti s csak aztán juthat a kürtöbe. Az üstbe B-tölszeralakú betét helyezhető melynek C szára felül lyukgatórt s a gőz s lyukakon át kitöltődik egyenletesen járhatja át az üstbe fölötti gőzömlend anyagot.

A betét és üstfenék közt levő tér vízzel töltetvén ki, ezen vízből nyílik a gőzt. A gőzömlend befejeztével az üst felbillenthető s így a gőzölt anyag könnyen kiüríthető. Munkabírás, nagysága szorint változik. Átlag 40 perc alatt az egész ist tartalmát elfőzödlődik, minde 4-6 kg. szén vagy 8-10 kg. fa szilkséges.

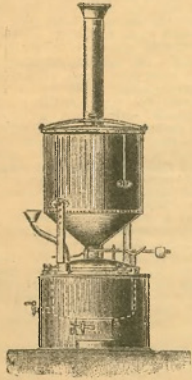
A gőzölés időtartama tehát elég rövid s aránylag kevés tüzelőanyagot igényel. Az ez irányban végzett gyakorlati kísérletek beigazolták, hogy ezen gőzövlél pl. a burgonya

a küntésnél mindjárt megzuzható legyen. A zuzó-készüléket vasrostlély képezi, mely fölött a zuzó tengely forog s tengelyre vannak csigavonalban felerősítve a rostely nyílásaiba beleillő s azokon átérő zuzó-pálcák. A tengelyt kézi forgatással lehet forgatni.

E zuzó-készüléknek még egy másik nyílás van az üst fenekén, melyen át akkor becsúsztatják ki a gőzölt anyagot, ha nem kell azt megzuzni. Ha a burgonya, vagy répa közé kő vagy más anyag keveredett, ami a zuzást gátolja, akkor a zuzó-rostelyt le lehet billenteni, beülő, vagy róla a követ, vagy akadályt eltávolítani, anélkül, hogy a burgonya kiesne az üstből. Ezt ugyanis a zuzó-tengely és szaléria tartják addig vissza. A forgatást megözt látható a gőzbevezető cső, mely oldalt jut be az üstbe. A gőzölés alatt lecsapódott víz még a gőzölés tartama alatt "kifolyhat s így a gőzölt takarmány nem keveredhetik a lecsapódott gőzvízzel és kifőzött takarmánylével, mely ren-

nyát, vagy általában anyagot kivenni s így megzödlődni a gőzölés fokáról. A lecsapódott víz gőzölés közben is elvezethető. A vízből víz állás mutató üveg nyílik ki, melyen át a vízmennyiség kísérhető figyelemmel. Az üst felbillentésekor annak teletjét a tüzelőtörből lehet bortani, mint az az ábrán is látszik s így ki van zárva, hogy a különben szabadon maradó tüzelőtöröl a környezetre vízszeszly áhlasson be. A szerkezet általában elég egyszerű: gyártója H. R. Leichsenring, Schönebeck-chen az Elbe mellett (Szársország).

Más szerkezetet mutat a 5. ábra, melyen a **Radtke-féle** gőzölő van felmutatva. E gőzölő két részből áll, u. m. a gőzfejlesztés és az a főlé szerelt üstből. A tulajdonképpeni gőzfejlesztőt vízvörössz-üst, mely az ábrán világosan pontozott vonalakkal van megjelölve. A gőz a gőzfejlesztőtől a kupos fenékű üst csucsalán jut direkt a gőzömlend anyaghoz. Az üstömlő nyílás sulytal megterhelni emelty-vel elfordítható fedellel zárható el akkor, midőn az üstöt felbillentik. A szén ezen idő alatt leszorítja tartja a fedelét s így a gőz nem mehet ki a fejlesztőtől s a következő töltésnél már kész gőz áll rendelkezésre. Így egyszeri befutással több üsttel lehet gőzölni, illetve többször lehet az üst tartalmát feljutítani, anélkül, hogy újra

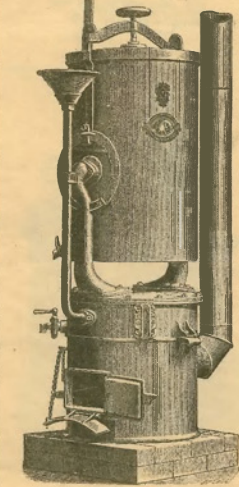
5. ábra. Radtke-féle takarmánygőzölő.

45 perc alatt teljesen megfőtt s ekkor 1 hektoliter burgonyára 6 kg. tűzifa — keményfa — fogyott el. Tüzelőanyagul azonban használandó száma is, vagy forgács stb., ily hulladéktólizól.

Az elv tehát, kevés víz, kevés tüzelőanyag egyszeri kezelés és gyors munka a **Ventzki-féle** gőzömlend tényleg megvan. A többi gőzölő is ezen alapon készült, de, vagy tüzelőanyag megtakarítást akarja fokozni, vagy a gőzfejlesztés gyorsaságát, vagy az egyszerűbb tisztogatást akarja elérni.

Ismerve a **Ventzki-féle** gőzölő szerkezetét s működését elvont, nem lesz nehéz a többi gőzölők szerkezetét is megérteni, mert lényegükben nem különböznek azok ettől.

Az újabb gőzölők egyike a „**Reform Heureka**” gőzölő, melyet a 3. sz. ábra mutat. E gőzömlend a gőzfejlesztőokázán külön van az üstből választva, oly módon, hogy a kazánon levő tartókarok támasztják az üstöt, hova a gőz külön csövön jut a kazánból. A kazán alsó részén levő tüzelőhely alatt lánccsal számbályozható légzámennyilás látható. A vizet a kazán tetjére szerelt tölcéres csövön át öntik be, míg a vizálás a tüzelőhely mellett látható próbacsapnál ellenőrizhető. Az üst alul kúp alakú, végénél a fenékét zuzó-készülék alkotja. Egy a megfőtt gúnos takarmány már

6. ábra. Revas „Reform” takarmánygőzölője.

desen piszkos és ártalmas is. Az üst szálldrán áll támaszán s mivel nem billenthető, inkább csak gumós takarmányok s főleg burgonya gőzölésére való. Szecsakázott tengeriszart vagy általában szalastakarmányt e gőzömlendben a nehékes kezelés miatt nem lehet jól gőzölni. Az üst teletje kengyelcsavarral van leszorítva. A gőzölt Brünner Ötöl gyártja Arntben (Thüringia).

Másik új gőzölő a 4. ábrán látható, u. n. „**Simplex**” gőzölő, mely nagyon hasonlít a **Ventzki-féle** gőzömlendhöz akára nézve. Ennél a a gőztermelő és gőzölő-üst egy darabból készülték. Az üstbe az ábrán látható betét helyezhető, mely ugy áll benn az üstben, hogy rövidebb nyulványai az üst fenekére támaszkodnak, míg hosszabb nyulványai a betétet tartják vízszintes helyzetben, hozzászorulva az üst oldalához. A betét alá öntik a vizet s a betétből kiemelkedő lyukgatótt csövön át jut a gőz a gőzömlend anyag közé. Az üstön azonban próbavető készült, van felerősítve, melylyel gőzölés közben is lehet az üstből burgo-

7. ábra. Revas „Reform No. 20” takarmánygőzölője.

vizet kellene fellorralni s újból gőzt fejlesztetni. Az üst fenekéből vékony cső nyílik ki, melyen át a lecsapódott víz s a kifőzött nedvek eltávolítanak gőzölés közben is.

Az üst czinezett vasbádogból készült és kengyelcsaváros tölcéres zárható. A víz a gőzfejlesztőtől kinyúló fűveleres csövön át juthat a gőzömlend réz-üstbe, melyből azonkívül oldalt próba csap is nyílik, hogy a vízmennyiség ellenőrizhető legyen. E gőzömlend ugyanegy gőzfejlesztőt fölé különböző nagyságu üstök szerelhető, így a kisebbet, mint a nagyobbakat egyaránt képes elátni gőzzel. Azonkívül a gőzfejlesztőt rézist könnyen kivethet s esetleg más czeleokra is felhasználható, pl. vizmelegítőre, főzésre stb. Mivel a futófelület nagy, mert a víz nemcsak a réz-ist fenekét, de oldalát is éri, gyorsan lehet gőzt fejleszteni. E gőzöltöt **Radtke Herman** gyártja Inowrazlaw-ban (Posen tartomány).

Néhány év óta nálunk ismert már a 6. ábrán látható „**Reform**” gőzölő, mely szintén külön üstből és gőzfejlesztőtől áll. A gőzfejlesztőtör feneké nem lapos, hanem hullámos lemezből készült s így aránylag kis helyen nagy fűtőfelületet ad, ami a gőzfejlesztés gyorsaságát fokozza. A gőzfejlesztőtől oldalt próba csap nyílik ki a vizálás ellenőrizhetésére s mellette a betét cső szájánál a kazánba. A cső felső vége tölcérszerűen kitágul.

E csőnek nemcsak az a rendelkezése, hogy azon át víz jutlasson a gőzfelvezető-kazánba, de egyuttal biztosítással gyánant is szerepel, mert a tulerős gőznyomásnál a gőz e csővön át kitűdül s ilyenkor a cső, mint gőzkürt szerepel, jelt adván, hogy a kazánban nagy a gőznyomás. A gőz két oldalraon át jut az üstbe, melybe elosztócsővel segítségével egyenesen szerezteztetik a gőzlelend az üst közé. Ezen oldalraok tehát nemcsak az üstöt tartják, de egyuttal gőzvezeték gyánant is szolgálnak. Az üst billenhető s állító készüléke segítségével minden állásban rögzíthető. Az üst fenéke kettőre felül lyukgatótt fenéklappal bír, melyen át a lecsapódott gőz, valamint kifűzött takarmányt lefolyhat s az üst fenékének szélére szerelt csővön át eltávolozhat gőzlelend az üst. Teteje kengyeles csavarral lezszorozza. Gyártja Paul Reuss, Arterben (Szászország). Nálunk Propper Samu hozta forgalomba.

Egyenazon gyár egy másik gőzlelend is gyárt. A „Reform. Nr. 20.” nevűt, melyet a 7. ábrán mutat. Ennél az üst és gőzfelvezető kazán össze van szerelve egy darabba s az üst nem billenhető. Főképp burgonyafűzésre illetve gőzlelendre való s kűrtébe kavarócsiga által történik, mely a burgonyát odalozza az üst fenékén oldalt látható rostélyfalj által

hevíti a gőzt, vagy legalább is nem enged ki hűlni, mielőtt az üstbe jutna. A gőzfelvezető két próbacap látható, továbbá vízbőlöntő-cső. Az üst fenékén levő cső végén a gőzvizet takarmányt lefolyhat. Különbön általában olyan gőzlelend, mint a többi, billentős üsttel bírök. Gyártja a C. Weber & Co.-féle gyár Arterben (Szászország).

Az itt felsorolt gőzlelend körülbelül azok, melyek nagyobb mérvben találtak eddig alkalmazást a gazdaságban. Mint már előzőleg említve volt, mindezen gőzlelend kevés helyet, kevés tüzelő anyagot, kevés vizet igényelnek. Szorokozott aránylag egyszerű és üzemköltségük olcsó. Németországban jobban el van terjedve a gőzlelend használat, mint nálunk, különösen azért, mert burgonyát, csillagított nagyobb mérvben takarmányoznak, mint nálunk.

E két takarmány pedig gőzlelend után mindenesetre jobb, mint nyersen eszve. A felsorolt gőzlelend mind Németországban készültek, onnan jött át eddig kettő, a Ventski-féle és a Reform gőzlelend hozának is. Vannak az itt felsoroltakon kívül még több különféle gőzlelend, de ezek is mind ugyanegy elven készültek. Hogy melyik ezek közül az abszolút

gép még lassubb járásnál is kellően dolgozhat tehát körkél is vonatozható.

A kormányozott fogantyú teteje, valamint a hajtómű hádborgokkal fedve; előbbi azért, hogy a vellák a földet ne szorják túlságosan szűzleljék.

A forgóvállak karjainak megerősítésére a közös anyag kívül még egy gyűrű fogja körül a karokat, hogy az elgörbülést megakadályozza.

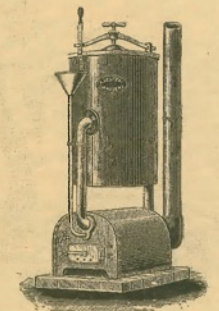
Egyebekben, mint az ábrából is látható, a szerkezet nem mutat lényeges eltérést más ly gépektől. Hogy ez a javítás mennyire fog bevélni, azt a jövőben fogja megmutatni.

IRODALOM.

Patkolástani közkönyv. Írták dr. Nádaskay Béla és Schwesinsky Armin. Harmadik kiadás.

Valamikor — nem is olyan régen — valóságos kalimatást képezett hazánkban a ló-vasalás, mert kivált a czívi kezekben levő lovakat — kűrtébe kavarócsigával s nem kevés kovácsok vasalták s ezek több kűrtéket lovakban, mint amennyi hasznát a földműveléssel egyáltalán el lehet érni.

Hogy ma már másképp van, hogy most már számos, jól képzett vasló-kovács áll a lóartú közönség rendelkezésére, az köszönhető egyfelől a földművelésügyi miniszternek,

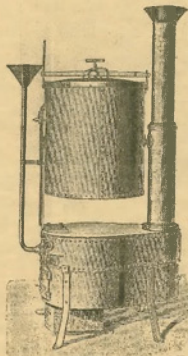

8. ábra. Újabb Ventski-féle takarmánygőzlelend.

kűrtébe nyíráshoz és azon átvonva, a rostély nyílásán a burgonya szétzavva kerül ki az üstből. Gőzlelend alkalmazásával a rostélyfedő helyett a kűrtébe nyírást az ábrán látható zárt fedőlap borítja, melynek alsó részén levő cső nyírást távozhatat el a lecsapódott gőzvizet és takarmányt. Az üst fedőjét kengyeles csavar szerelje le és a fedő levetéje után a kavarócsiga kivehető tisztázás céljából.

A 8. ábra újabb Ventski-féle gőzlelend mutat, melynek gőzfelvezetője egy van készíttve, hogy holozatos tetejét a csavarok megmozgítása után le lehet emelni anélkül, hogy az üstöt le kellene szerelni. A gőzfelvezető tetejét levéve az egész gőzfelvezető szabadon fekszik, s így könnyen hozzáférhető, különösen az esetleg lerakodott kazánok eltávolításánál. A gőzfelvezető vizsgálomató-proba csap és tölcserben végzőz vízbőlöntő-cső látható. A gőz az üst tartó karjain át jut az üstbe, mely lebillenhető. Gyártja A. Ventski, Grandenzben (Poroszország).

A „Germania” gőzlelend, mely a 9. ábrán látható, szintén billenhető üsttel készült. Ennél a gőz a kűrtől alul körülvevő burkolócsőben megy fel az üstbe, ott, ahol az üst forgatócsigája és a kűrté összeköttetésén, itt az u. n. tüllveitett gőzlelend tartó a gőzlelend, amennyiben a gőz darabig a kűrtől körül kénytelen menni s a kűrté melege még inkább fel-

9. ábra. Weber „Germania” takarmánygőzlelend.

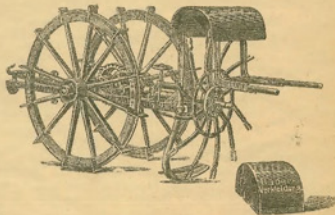
legjobb, azt bajos lenne megállapítani. Egy sem rossz és a czelnak mind megfelel. A különbség legfeljebb csak a szerkezetben s a gőzlelend tartósságában mutatkozhat nagyobb mértékben. A gőzlelend minősége és időtartama nem nagy különbséget mutat fel.

íj. Spornoz Pál.

Javitott burgonyakiszedő gép.

Wachtel, horoszli gőpágyáros egy velli a burgonyakiszedő gép munkáját javítani, hogy a kiszedő forgóvállak forgási gyorsaságát fokozza.

A forgóvállas burgonyakiszedő-gépeknek egyik hátrányuk ugyanis abban áll, hogy gazos földön vagy oly burgonyánál, melynek szára még kiszédés alatt erős, fennálló, a vellék nem szedik ki jól a gumót s a gép hamar eltömődik. A mellékelt ábrán vázolt gépnél, mely alakra és szerkezetre nézve megegyezik a többi ly forgóvállas gépekkel, e bajon úgy akarnak segíteni, hogy a hajtóműnél széteseres forgató-téttelt alkalmaztak. Ennek következtében a karok ugyanazon idő alatt többször fordulnak körül, mint a többi ly gépek karjai. E gyorsabb forgás következtében a felemelt földet alapsabban átdolgozzák s a burgonyagumót még a szárolt is leszakíthatják. Így aztán a

10. ábra. Wachtel-féle burgonyakiszedő gép.

ki országoszeretettel patkolási tanfolyamokat rendez s közönségtől másfelől az itt említett tankönyvnek, mely immár 5 éve terjeszti az ok-és czélszerű patkolásra vonatkozó tudnivalókat.

Az a körülmény, hogy szakkönyv 5 esztendő alatt két kiadásban elfogy, már egymagában is ajánló levél az illető mű számára s ha mi hozzátesztük, hogy a könyvnek jelenlegi 3-ik kiadása teljesen átdolgozott és bővíttet 254 oldalra terjedős formában s nem kevesebb, mint 315 ábrával ellátottan mindazt magában foglalja, amit a ló és szarvasmarha patkolásáról tudni az állattenyésztő és tartó gazdának is czélszerű, azt hisszük éppen elegendő mondunk arra, hogy olvassék figyelme ezen gyakorlati értékű műre iradjon, mely példányokat a Mezőgazdasági Szakszolgálat (Bpest, állatorvosi akadémia) rendelhető meg. r.

Újabb tapasztalatok a trágyázás körébb. Irtá: Cserháti Sándor a m. övári m. kir. gazd. akadémia ny. r. tanára, az orsz. m. kir. növénytermelési kísérleti állomás vezetője. Irtá: Irtá. Kűrtébe kavarócsigák és rovatvezetők: Cserháti Sándor ismét egy házborgató munkával gyarapított a magyar mezőgazdasági irodalmat, amiódan a „Mezőgazdasági Szemle” hasábjain több alkalommal megjelent cikksorozattal a trágyázás körébb tett tapasztalatokról küll, 100 oldalas kötetben is közlétt. Bizonyos az, hogy a kűrté és helyes trágyázás a legfontosabb mezőgazdasági műveletek közé tartozik és bizonyos az is, hogy a trágyázás a mai tapasztalatok és az eddig tett kísérletek és buvárlatok alapján már egész

tudományáig néltö ki magát, amelyet éppen azért csak aránylag kevesen ismernek teljes alapossggal. Hogy a trágyázás tana éppen a legutóbbi időben teljes átalakuláson ment keresztül úgy, hogy nemcsak annak, aki a modern gazda nevére tart számot, hanem mindenkinél, aki okosabran gazdálkodik akar, ismernie kell ez új tanokat. Az irdalmunkban levő összefoglaló művek e tekintetben már eléváltak. A szakirdalomban elszórt közlemények nem mindenki által közelíthetők meg és Cserhatán érdeme, hogy éppen ő az, aki e téren az első hazai szaktekintély, összegyűjtötte a saját közleményeit és így a modern trágyázáson élvt mindenkinél hozzáférhetővé tette. A munkát az egyszerű, világos irány, a meggyőző érvelés, alapos tudományosság, kellő gyakorlati érzék és kellemes rövid előadás jellemzik. Gazdatisársainknak a legmelegebben ajánljhatjuk. Árát 1 frt, melynek beklődése ellenében kiadóhivatalkunknál is megszerezheto.

LEVÉLSZEKRENY.

Kérdések.

10. sz. kérdés. Mily mértékben etethető vevhes lóval oly dara, melynek mintegy $\frac{1}{10}$ része kokoly, $\frac{2}{10}$ része tiszta buza; szóval trieur-aj. Mily mennyiség felel meg, illetve milyen az arány ennek és a kukoriczának tápértéke között? S. D.

11. sz. kérdés. Mely tapasztalatok léteznek a savanyított csalámdával való ökor-hizalásnál?

Mely takarmányféle és mily mennyiségben nyújtandó még emellett, hogy a savanyított csalámdával való hizalás előnny járjon? Tolna. H. T.

12. sz. kérdés. Vághidnon összegyűjtött vér, melázzsal keverve, pogácsa, esetleg por alakban, mily adagban adandó önként naponta, s mily hatással van a győlyözésre? Megjegyzem, hogy a vér előzőleg főzés által fertőtlenítetve lesz. Mezöhegyes. Z. V. J.

13. sz. kérdés. 2 éves üsömöt annyira ellepték a szemölcsök, de különösen az egyiket, hogy az állatorvos állítása szerint az utóbbit már nem is gyógyítható, s le kell bunkoztatni. Ezen üsömök a hasa alja egészen el van borítva szemölcsökkel, amelyek igen nagyok, s mily sürűen vannak, hogy ennek következtében gennyedés állott be, mert igen erős gennyesszaga van. A többi üsömöt, amelynekély oly nagy mértékben nem lépett fel a baj, az állatorvos gyógykezelé.

Mi lehet ennek az oka, s ragadós baj-e? Le kell övveltenni azt az egyiket buntogatni, vagy pedig kigyógyítható-e, s ha esetleg igen, mi az orvossága? P. L.

Feleletek.

Kokolyos buza feleletése. (Felelet a 10. sz. kérdésre.) Minden olyan rostaj, amely 20–25%-nál több kokolyt tartalmaz, veszedelmes lehet még akkor is, ha egyéb takarmányok kíséretében nyújtatik az.

Kérdéstört trieur hulladéka 90%-kolyt tartalmazva azt semmiféle állatnak se tanácsos együgyiben nyújtani, s hogy verhes kancának adja, azt én egyáltalán nem ajánlom. Ha azonban mégis adni akarná, keverje azt 80–90 rész tiszta zabbal, vagy tengeri és zabkeverékkel, mert ekként a kokoly agrostemum és githáneg nevű mérges anyaga valószínűleg nem fejti ki hatását.

A kokolyon egygyőrtint a fehérjében gazdag levő — vagy a tápláló értéke, úgy, hogy abból 0,82 kiló mennyiség felel meg 1

kiló tengerinek s illetőleg 1,20 kiló tengeri 1 kiló kokolyknak, mert az előbbinek tápláló értékegyisége 95,4, az utóbbié pedig 115,4.

Jobbban elviselik a kokolyos cseleget a kérődzők, de ezeknek se tanácsos 15–20%-nál többet adni, a sertéseknek és baromfiának ez is sok.

Hogy vajjon pörköléssel, áztatással megfosztható a kokoly mérges anyagainól, még kérdéses, de valószínű. M.

Hizalás savanyított csalámdával. (Felelet a 11. számú kérdésre.) A savanyított (bevermel) csalámdát mindenféle hasznosítási származárral, így a hizomárhával is előnyösen feleltethető. Ezer kilogramm elősúlyra napi adag gyanánt 40–60 kilogrammot lehet számitásba venni. ha takarmánykeverék létesítésénél csalámda arra ügyelni kell, hogy a bevermel csalámdát napi adagához mérten elegendő szálas takarmányféle is nyújtsanak a hizóknak.

Hogy most már a bevermel csalámdát mellett milyen takarmányfélék és mily mennyiségű adagok, hogy a hizálást minél nagyobb jövedelmekkel járjon, erre csak abban az esetben feleltethető kívánatos prezisztással, ha tudnók, hogy kérdéstevőnek milyen takarmányemlék állanak rendelkezésére s ezekből is mekkora a készlet. Mely savanyított csalámdát mellett a legkülönbözőbb takarmányfélék, lucerna, lóhere, baltaozomszona, mindennemű polyva és szalma, az összes korpis és olajosmagok, tengeri köles, árpad, rá, szárított moslik, rapszalint stb. s kétsótelvontel valamenyí hazonnal is etethető, ha pl. a gazdaság maga termeli, vagy a környéken ölelőn bevásárolhatja. Viszont, ha olyan takarmányemlék áll rendelkezésre, amit gazdaság nem termel, vagy drága pénzben vásárolhat csak, vagy épeneggyel meg sem szerezheti, hazonnal munkát végeznek.

Feltételezve azonban, hogy kérdéstevőnk a csalámdát mellett tengeridara, lóhere-széna és repezögácsa rendelkezésre áll, készletünk egy takarmányösszeállítást, amely minden 1000 kiló hizószékában és 1000 kg. elősúlyra naponta etendő:

savanyított csalámdát 40 kg., tengeridara 4½ kg., repezögácsa 1 kg., lóhere-széna 10 kg. Ezen összeállításhoz 27905 szárazanyagot, 2522 fehérjét, 14377 szénhidrát és 0776 zsir foglaltatik 1:04 tápárny mellett.

II. időszekában 1000 kg. elősúlyra napi takarmányadag:

savanyított csalámdát 40 kg., tengeridara 6 kg., repezögácsa 3 kg., lóhere-széna 14 kg. Ezen takarmánykeverék 26810 szárazanyagot, 2730 fehérjét, 13846 szénhidrátot és 0930 zsir tartalmaz 1:59 arány mellett. J. G.

Itt és most magánuton közöljük a feleletet, mert a közölt adatok közérdekelnek tartjuk.

Melázzal vér feleletése. (Felelet a 12. számú kérdésre.) Mig a melázzsal egygabban és olajgyári s malomhulladékokkal keverten törtött feleletéséről számos adat áll rendelkezésünkre, az előzőleg leírtakhoz az új hízelőtanyában közlőve is vannak adók, addig annak vérel kevert állapotban való etetéséről ezidégig igen keveset tudunk, amennyiben az erre vonatkozó első közlemények alig egy pár hónap előtt látták külföldi lapokban napvilágot.

Az immáltként is szóltében ismeretes, hogy a vér keverékét a tanulmányok szerint a legalkalmas elegeséget képezi pl. a sertésnek s általában uzualis is azt ez állatnak nyujtani, I

azonban a vér és melázzkeveréknek feltakar-matózására hazánkban példát eddig nem ismernek s csak azt tudom, hogy amióta a meláza a „Közletek” ímetelen szóba hozta, azóta ez anyagnak feleletése nem tartozik már nálunk se a ritkaságok közé.

Értékük tehát vért sertésekkel elég kiterjedően, melázzal keverésűkkel alakjában marhákkal is szintén gyakra, a kérdés az most: vajjon e két anyag együtt nyujtható-e hizómárhának.

A mennyiben régen ismeretes, hogy a vérliszt a marháhzizalás céljára tökéletesen alkalmas, nyilvánvaló, hogy mint nyers vér se lehet az alkalmas; s most a meláza is jó a hizalásra, könnyen közelíthető, hogy e két keveréke se lehet rossz.

Tökéletesen helyesen gondolkozik tehát a kérdéstevő s érdekes, hogy a vért fertőtlenítéséről se feleldezik meg, bizonyosan arra gondolva, hogy vághidónak, — sajnos hazánkban is marháknak is egy szánt, oly állatot vághat, le, amely tuberkullus, nyers kizára tehát, hogy a friss nyers vér etetése bajt okozhat. Am felelőt látszik, hogy a vérlék felőzése költségel jár, az a takarmányt drágítja s felelőt látszik, hogy a hizóállat közönséges az előtt kerül vághidra, mielőtt a tuberkullus kórokozó gombái kifejlhetnek benne káros hatásokat.

De hát az elővízgyárt okvetlenül helyesebb, mint a nemörtődésesség s mivel a meláza és vérlékverék feleletésének a mondatak szerint csakugyan semmi se állja útját, az a kérdés, hogy mekkora legyen a napi adag és mily arányban is marháknak s kutyáknak egy állatnyén — ami egyébiránt magától is érthető — hogy pusztán a melázas-vér nyujtása nem elegendő, hanem emellett egyéb takarmány is adagolandó.

Külföldön egy szabadalmazott eljárás szerinti 10–20%-ban kevert a meláza 80–90% vérről s egy talájk, hogy az anyagok friss állapotban nemcsak hogy könnyen és teljesen keverednek, hanem — ami feltétlenül — a vér a meláza közkeverése után hosszabb időn keresztül is romlás nélkül eltartható.

Kérdéstevő — lakhelyőllé helyre úgy a meláza, mint a vér bizonyára fessiben kapja, módjában van esszenciát azonnal összekevertetni; a kérdés csak az, hogy megkeverés-e majd az ilyen friss keveréket az állatok, amelynek vörös színe, emelgyöz izé és vérzása van.

Ezt egy-két próba előndthető, de indokolhatatlan a keverék korpával, darvalal összeaharni, mert így már sokat veszít kellemetlen tulajdonából, persze, ha az ételle keverés pogácsává guratik, megszáritatik s aztán úgy adagolatik, mint az olajosgácsa.

A mennyiben cukorgyári friss répaszellet és valamely olajgyári hulladék is rendelkezésünkre áll, kérdéstevőnk, a fesszámarmad kísérletében adhat egy-egy hizóökornek egy napra össekeverve:

3 kiló melázas vért,
2½% napraforgó pogácsát,
30% friss répaszelletet,

mely adag külföldön minden káros következmény nélkül nyujtattak. M. M. M. M.

Szemölcsökkel legett borjak. (Felelet a 13-ik kérdésre.) Ha az állatorvos diagnózis helyes — s ebben semmi okom sincs kételkedni — úgy mindenek előtt azt kell megjegyezni, hogy szemölcs névvel többféle borkinövésilletnek. Hogy ezek közül melyik, vagy melyek lettek-e a kérdéstevő állatán, azt fejtődik, hogy a szemölcsök a hason vannak, nagyok és gennyednek, nem lehet biztosan megmondani.

A szemölcs néven ismeretes borkinövés általában kétfélek, de ezeknek változatai vannak. Az egyik féle szemölcs a bőr irha rétegéből és a kérdéstevő állatán az irha lödök, a másik pedig a bőr úgynevezett szemölcséből tulengés és tulköpözés foly-

tán létesül, s minket esetben táplálkozási zavarra (mint okra) vezethető vissza, megelvezvén, hogy némelyek a szემelősköt keletkezést fertőződeré iglyandok visszavezelt, amennyiben észlelet van arra, hogy egyetlen szémelőskö borjúról több borjura átragad a baj.

Alighanem ez az eset főrg leny kérdéstevő általánai is, s nagyon el kellett, hogy hanyagolja a gondozást, hamar odajugított állatát, hogy a szakember kiirtásra kénytelen tanácsot adni.

Bármely szémelőskö is, amig a fejlődés kezdetén van s nem nagy számban lepte el a bört vagy valamely hozzáférhető nyálkahártyát, bekötésel, kifejtésel, kivágással kiegyesítéssel, szóval valamely éppen indokolt beavatkozással rendszerint gyógyítható: mikor már oly nagy fokban van átterjedve, hogy — mint kérdéstevő mondja — a hasallja egészen el van borvíra általuk s mellé meg igen nagyok is: nagyon kerülés, hogy azok kioperálással és az operált területek edzésvel veszdőni érdesemes-e.

A mely darabra tehát az állatorvos azt mondja, hogy az kiirtandó, azt írassa ki, további gondolkodás nélkül, a többinek gyógykezelést pedig bízva csak továbbra is rés, a kezelés azonban nem az itt mondott beavatkozások valamelyikében állana, úgy sikerre kalitások egyáltalán nincsen, azért a szémelőskönek szebbi miutén utján való eltávolítását szorgalmazzá.

Ha bár ugyan nincs kizárva annak lehetősége, hogy ez a baj nem pusztán, én tudók esetét, hogy egy bizonyos bika után sok ilyen szémelőskö borju eset is bika változatásakor a baj megszűnik.

Végre, mivel fertőző természetű sinen egészen kizárva, jó lesz így irányban is védekezni.

KÜLFÖLDI SZEMELE.

(+) **Morvaország.** A gazdasági egyesület tevékenysége. A Morvai Központi Gazdasági Egyesület az utóbbi időben felelte nagy tevékenységet fejt ki alelnökénél, az elnökénél, a lelkésznél, a tanácsnokban. A gazdasági bizottság magyarázta. A kistermelőskö a hirtokosok osztályán által első sorban segíteni, a személyi hitel szervezésével Reiffensen-féle hitelszövetkezetek létesítése által.

A dolgot annak nehezebben ment, mert magában a „Landtag”-ban is oly hangok emelkedtek, melyek a gazdasági egyesület örekesített ellenszenvonati alkarkak, úgy érvelnek, hogy a már meglevő „Zaluzens” nevű lakarekéntársulat a követelményeknek teljesen megfelelnek. Később más nézetek jutottak túlsúlyra s a képviselőház 1000 forintnyi szubszenzióköz engedélyezett az egyesületnek, a Reiffensen-féle szövetkezetek ügyének vezetését teljesítő tükár fizetésére.

Ez időszakra a Morvai Gazdasági Egyesület összesen 140 Reiffensen-féle szövetkezet fölött gyakorolja ellenőrzési jogát, mely 2.270.783 forintnyi tőke felett rendelkezik. Tevékenysége kiterjed a parasztsók jelzalogkolóesőnékre s a vele szövetségben levő egyesületek vételével s kiadását kikészíti. Dacára a közelmúlt évi tevékenységének, az egyesület bekormányzatának évi költsége csak 2510 forintnyi összegre rugott, melyet a fent jelzett szubszenzióköz — az a 5forintos tagdíjakból s az elhelyezett tők szakkész hányadából fedezett az egyesület.

A földművelési miniszter által támogatott 500 forintnyi szubszenzióköz a pénztárak ellenőrzését végző kérésre készre készülő tanfolyamokat tartat. A „Landwirthschaftlicher Central Verband” ezenfelül meg új mozdtítja elő tagjainak jólétét, hogy szükségleteinek beszerését s terményeinek eladását is közvetíti. Hogy a gazdák általánosan javítsa, tényszanyagok beszerzésére s kiosztására is vállalkozott úgy, hogy föleg a *Kul-*

landi tájmarha tenyésztésére helyezte a fősúlyt. *Slanka* tanár fáradozásának köszönhető, hogy Központi Állattenyésztési Egyesület is létesült, mely 1895-ben 3000 forintnyi állás segélyben részesült a nagrszemélyi híri azí máig ma is.

Az Állattenyésztési felkarzó egyesület főleg a *Nyári havasi legelők* kibezárásával akarván tagjainak biztosítani, szerződést kötött egy hegyvidéki birtokossal, kinek 45 kg. legelőidaját fizet minden 1 kg. szubszenzióközre, ki azért az egyesületre kérésre a legelőidaját fizetésére s a legelőn kívül, fejenként 1 kg. abrakraktarmintát nyújt nekik. A mult nyáron 32 tenyészték tartottak ott s kondíciójukkal meg voltak a gazdák elégedve.

Az Állattenyésztési Központi Egyesület 300 forintnyi állami segélyt élvez, mely a tényszanyag szállítását s bizonyos mértékben az egyesület adminisztrációs kiadásainak fedezésére szolgál.

Alsó-Ausztria. Az új műbortörvény Ausztriában. Az osztrák földművelési miniszteriumban az utóbbi héten tartottak műbortanakt, melyen a következő határozatok lettek elfogadva: 1. Csak az oly ital hozható elő, mely elvezés alatt forgalomba, mely tisztán a friss szőlő nedvének erjedése által, idegen anyagok hozzáadásá nélkül állítottat elő, végre, mely oly kezeléssel részesült, hogy általa csak javult, a mennyiségre az idegen anyag hozzáadását 6%-nál többre nem gyarapítottat. 2. Szabado ezután is a borkorhoz hozzáadott tisztaszest, friss szőlőmustot, nád- és répacukrot, tisztaszén, tisztaszénasavas meszet, tiszta borkoravat. A derítés céljából cserzőseges, de az egészségére nem ártalmas eszközök, tojáshéjérjét, gelatíne, halhályogok, arzenmentes kén, tiszta hort. 3. Bortartalmu, vagy borhoz hasonló italoknak bármily hitevesztés alatt, arustással tilos. 4. A italom nem vonatkozik a törkőbora (vinopico) vagy a galizált borkora. Ezen italok előállítás azonban csakis a szűret után hat héten belül engedtik meg. 5. Az utolsó gyártásra a miniszterium ként, tisztán a tőke, mint készlet, szem előtt tartva az egészségügyi s gazdasági viszonyokat. Az italok azonban csakis tartalmuk jelzésével kerülhetik forgalomba. 6. A italom nem vonatkozik: se alma-, sem méz-, sem gabona-, vagy eperborra, csemegeborra vagy pezsgőre. 7. Az első pont által jelzett bor előállításánál tilos használni ásványvizet vagy sókat, kátrányfanyagot, keményítőcukrot, melleszt vagy nem rafinált cukrot, salicyl-savat, glicerint, műaromanyagokat vagy saharint. 8. A törköly s galizált borkor ugyanazon fogysztsági adotrifa alá esnek, mint a rendes borkor.

Szlovákia. Kortárs s vincellériskola Illok. A horvát tartományállás ellenalkoztat, hogy Illok kortársi s vincellériskólát állítanak s a célra 60 ezer ft költségelőirányzatot szavaztak meg. Illok községe hála fejében 32 hektári terület díjmentesen fog átengedni.

(+) **Oroszország.** Oroszország s a világ termése. Az osztrák földművelési miniszterium organuma, az „*Austria Archid für Statistika*” érdekesen ír az orosz s világtermésről. Oroszország s Amerika homályba burkoló termésmérendényét idézik elő — egymond — a gabona, szőlő, gyümölcs, lényegességükben jelen sorokban nevezett forrás után — Oroszország 1897-iki évi termésmérendényével beszámolni. Termett 115.681,000 Hl, melyből 31.581,000 Hl. ősi s 84.000,100 Hl. a tavasszi vetésből eredő.

1896 ban termett 139.904,700 Hl. 1897-ben „ermett” 140.693,500 Hl. A felelyt évről tehát közel 24 millió Hl-re kevesebb termés volt, mint az előző évben. Már most az a kérdés, Oroszország, mitünk fedezi a szükségletét, minő arányokban fog termékével a külföldi piacokon megjelenni? Határozott kijelentést bájós erre tenni, mert a tények magok között is annyira ellent-

mondók. Így a felelyt évről a jelzett termés-hiány mutatkozik s ennek dacára Oroszország, 10-ig l-ig mégis több gabonát szállított a külföldre, mint termék előző jg termésszerű esendőké a felvételét, azt elvárta, mint hogy az orosz termelés a magas gabonár csábításának nem tudván ellentánni, saját szükségletük redukálása mellett a haszon eredményében nékülönkedő exportáltak. Az orosz kivitel így körülbelül 40—45 millió Hl-re lehet becsülvény.

Nem benvé az azonban kétséget, írja a jelzett lap, hogy az világtérmése jelentékeny csökkenést mutat. Szerinte a világ össztermése a mult évben 812.290,000 Hl., holott 1896-ban „ 870.797,500 Hl. 1895-ben „ 905.080,000 Hl. volt.

A mult évről vonatkozó ezen számokat mint teljes hitelt érdemlőnek fogadjátok, az csak Ausztriára s a argentinai köztársaságra kell kivételten tennünk, miután az aratsai tudósítások onnan még nem jöhettek be. Ezek után nincs mit csodálkozni a magas gabonárjáról.

Ha a gabonárjáról nem is kell tartanunk, az hogy egy azt mégis bizonyos, hogy tekintve a készletheányt, a magas gabonárak még jó ideig tartósak maradnak. — Ugy legyen!

(-) **Németország.** A Reiffensen-féle hitelszövetkezetek üzletoformája. Kremer, a németországi Reiffensen-féle lakarekéntársulat fejlesztője, az utóbbi időben közzétett jelentésében kiemeli, hogy összesen 2666 Reiffensen-féle hitelszövetkezet segít a német gazdák szorultságban. A szerint, a minő célkitűzését tüzték magók elő: 2564 főleg hiteligyek lebonyolításával foglalkozik, 3 vidéki vételi s eladás közvetítő, 31 tevékenységű s a gyümölcs-termelők, 2 lótenyésztők, 2 dohánytermelők, 5 építőköz gazdákait, 13 fogysztsági egyesületet alkotókat, 18 szőlősgazdákat, 12 szőrfőzőket s a többiek a nyersanyag beszerző gazdák hiteltel konszolidálja.

E különböző természetű szövetkezetek a biradalm területén kisebb-nagyobb számmal elszórók. Így a Rajnvidékben 401 van, 466 Hessen-Nassauban, 15 a Szász, provínciában, 124 Brandenburgban, 124 Cseh-, 175 Nyugat- Poroszországban, 229 Sziéziában, 86 Pozsenben, 12 Pommeraniában, 4 Hannoverban, 5 a Hochenollern hercegségében, s a többiek Birkensfeld, Szász-Weimarnban, Bajurországnban, Mecklenburgban, Schlesingholsteinban st. *Sévval az intézmény az egész biradalmban el van ágazva.*

De lassuk a finansziális oldalakat. Az 1896. év végéig 1845 szövetkezet: Bevétele 103.804,752 marka volt. Kiadása 98.570,329 „ „ Aktivája 90.970,521 „ „ Passzívaja 98.929,217 „ „

A felelyt 1887-ik évben az üzletoformát már 1674 millió markára emelkedett. Kremer kimutatásából látjuk, hogy a vétel s eladás mily éneks volt. Például csak mátrugyáreskedés az 1543,256 termésmázs közvetített. Hogy e tárgyból a kiadást csökkentése, a mult évben a központi szövetkezet mátrugyárgyárat állítottat, mely hivatta lése a mátrugyáreskedés ellenében az árak szabályozója gyantán működni. A mainai Frankfurtban meg saját gépgyárat emeltek a városban.

(-) **Franciaország.** A sertések beritvi váma. A francia kamra mult hétón tartott ülésében elfogadta a törvényjavaslatot, mely a sertés s sertésértekek vámjával foglalkozik. Így ezután 10 millió élosúly után 12 frank fizetendő, a sózott húsváms 3 frank lesz, 50 frank fizetésű a beritvénység s 30 frank az olvasztott zsírért. Ezen a vámok mátr elöljele az amerikai verseny elleni védekezésnek a megtorlás után.

Angolország. Angia termése 1897-ben. Az angol földművelési miniszterium által kiadott jelentések alapján tudjuk, hogy Nagy-Britannia 1897-ik évi termése 55 millió bushelet,

tehat 2 milliófele kevesebb volt, mint az előző évben. Az angol viszonyok ebből következtetésnek nem változnak. Természet saját szükségletére fedezni a kevés importra szorult. Az amerikai termelés nagy valószínűség szerint első sorban Franciországhoz fog piacot találni.

Eszak-Amerika. A termés 1897-ben. A washingtoni gazdasági hivatal statisztikai osztálya az Egyesült-Államok 1897-ik évi terméséről ad kimerítő adatokat. E szerint a múlt év termés 530 millió bushel volt, tehát 102 millióval több, mint az előző évben. Sőt jelenlegénél nagyobb, mint a 3 előző ének termése:

1893-ban volt 396 millió bushel
1894 " " 460 " "
1895 " " 490 " "

Mintán az Egyesült-Államok népessége az utóbbi időben nem emelkedett, a termelésifolyó nagy 100 millió bushel éventek exportra kerül.

Gazdasági előadások Léván.

A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége folyó évi működésének első megnyilatkozása, a barsamegyei gazdasági egyesületéről január hó 5-én és 6-án Léván rendezett gazdasági előadások. A földmívelési miniszter gondokodása lehetővé tette a tévkenyebb gazdasági egyesületeknek, hogy népszerű gazdasági előadásokat rendezhessenek a kisbirtokok részére. Ezen népszerű előadások hatalmas eszközei a szakértelmű torjlesztésnek, népszerűtlenségnek a így a nép, a nemzet vagyvonnasának a csak kívánatos, hogy az ilyen irányú előadások minél gyakrabban s minél több helyen tartassanak meg az országban különösen a gyakorlati intelligens gazdák bérnásával. Az O. M. G. E. már évek óta minden év tavaszán Budapesteni színterén rendez gazdasági előadásokat, még pedig az intelligens gazdákörzés részére, ami által mód nyilatnak arra, hogy az elmélet esetleg a gyakorlat újabb tapasztalataival megismerkedhessenek. Ezen gazdasági előadásokra is tényleg nagy szükség van, amint azt azok látogatottsága is fényesen igazolja.

Ezen gazdasági előadásoknak csak az az egy hátrányuk van, hogy éventek csak egyszer és pedig mindig Budapestben tartatnak. Így ezek látogatása igen meg van nehezítve azoknak a gazdáknak, akik elfoglaltságuk miatt nem időzhatnak annyit időt az előadásokra, amennyi ahhoz szükséges, meg oly távol vannak, hogy azok látogatása költséges.

Így merült fel az a levél, amint azt előre lehelott látni, melyet meg a gyakorlatban, hogy ezen gazdasági előadások a több több részén tartassanak meg. A földmívelési miniszterium általánosságban ezt lehetővé tette s így a folyó évben Léván és Győrött is magasabb színvonalú gazdasági előadások programmba vételek a Szövetség által.

Ezek elsége, a levél, amint azt előre lehelott látni, melyet meg a gyakorlatban, hogy ezen gazdasági egyesületet az érdem elsősorban az elért sikerről, mert csak nagy buzgalom s fáradság mellett volt az elérhető. Másodsorban a Barsamegye intelligens gazdákörzésége elismerést érdemel, hogy az egyesület fáradozó megjelentetését juttalmazta. Mert sajnos, bár elsősorban sőt elsősorban az a halálátogatásnak lehet haszna az új előadásból, mégis a gazdákörzésnek általánosan ismert indokoltság mellett a lévái gazdasági előadás látogatottságát dicséretileg kell kiemelni.

Kétségtelenül nagy vonzerőt bírt az előadások programja, melyet a magyar-órári gazdasági akadémia tanári kar felajánlott is a háttér végé. Az előadások a közéleti közfelfigyelést mindkét napon át desztult figyelemmel hallgatta az előadókát éljenzelés és

tapssal jutalmazta elismerése jelöl. Tekintve e vidék magas intelligenciájú gazdákörzéségét, az akadémia tanári kar erre az elismerésre már büszke lehet.

A lévái gazdasági előadások január hó 5-én és 6-án 9 órakor vetők kezdték az Országban vendéglő nagytérében. A szövetség kezdeményezésére a vendégek elsősorban Léva város érdemes polgármestere *Mariássy István* üdvözölte a város közönsége nevében. Utána *Rubinek Gyula*, a szövetség kiküldöttje üdvözölte a megjelent halgatóságokat s egyuttal kifejtette röviden a gazdasági előadások eredetét és célját s elismeréssel emlekezett meg a földmívelési miniszter általánosságokról, mely az előadások tartását lehetővé tette s végül felkérte a barsamegyei gazdasági egyesület elnökét *Khernöl János*ot, hogy a gazd. előadásokat megnyitni sziveskedjék.

Az elnök a gazd. akadémia tanári karának megjelent tagjait üdvözli az egyesület nevében s egyuttal köszönetet mond a szövetségnek, hogy a gazd. előadások elcséjt Léván rendezte.

Az előadások programja a következő volt:

Január 5-én d. e. 9—10-ig *Kosyutány Tamás*. Újabb tapasztalatok a takarmányozás köréből.

d. e. 10—11-ig *Ujhelyi Imre*. A sertésvesz elleni védőoltások. d. e. 11—12-ig *Hensch Árpád*. Az állattenyésztés és a növénytermelés közötti helyes arányról.

d. u. 3—4-ig *Cserháti Sándor*. Újabb tapasztalatok a trágyázás köréből. d. e. 4—5-ig *Csekló István*. Újabb tapasztalatok a tejgazdaság köréből.

Január 6-án d. e. 9—10. *Dr. Kossutány Tamás*. Folytatolagos előadás.

d. e. 10—11. *Ujhelyi Imre*. A gumókör elterjedése hazánkban.

d. e. 11—12. *Hensch Árpád*. A vetésforgóról.

d. u. 3—4. *Cserháti Sándor*. Növénytermelési tapasztalatok.

d. u. 4—5. *Csekló István*. Folytatolagos előadás.

Már az első napi előadások befejeztével a halgatóság annyira meg volt elégedve az előadottakkal, hogy *Leidenfrost Tódor* indítványára az előadások Léván való rendezését egy a földmívelési miniszternek, mint pedig gróf *Dessewffy Aurél*nak, a szövetség elnökének távirattal fejezték ki köszönetüket.

Az OMGE. elnökhöz küldött távirat szövege a következő:

„Nagyemlékságu gr. Dessewffy Aurél urnak. Budapest. Köztelek. A magyar-órári gazdasági akadémia jeles tanári kara közreműködésével rendezett rendkívül érdekes és tanulságos gazdasági előadásoknak Léván való megtartásáért fogadják Nagyemlékságu grófot már az első nap szerdán, mint a szövetség elnöke hálás köszönetünket.

Barsamegye és vidékénél egybegyűlt gazdákörzésége.

Második napi előadások végén a halgatóság kívánságára *Rubinek Gyula* a szövetség titkára tartott előadást az agrárszociálisizmusról, amely kérdés annyian volt sikert, hogy már e tárgyban is eszlelték a paraszti szocializmus terőlgatását. Általában az első vidéki gazdasági előadás sikere biztató a jövőre nézve s. hiszük, hogy épp e siker a földmívelési minisztert arra fogja késztetni, hogy a szövetség e kezdeményezését épp úgy általánosan támogassa, amint azt a budapesti gazdasági előadásoktól történt. A jelenlévők közül sikerült az alábbi névsort egybegyűlteni:

Árny József urad. int., Balbach Árpád, Balogh István, Bedros József örömdöster, Brányik Géza, Chernél József, Csambel József urad. int., Csécskó József, Csiffary Vazul Antal, Dreisock Sándor cukorgyári vezérigazg., Dussigh Zsigmond földirt., Faragó Samu első bizt. társ. titkára, Farkas Lajos kat. tisztv., Fejé Kálmán urad. int., Florian Géza, Foltics Gusztáv, Frank Elek nagybérlő, Frjcz Tyvadar, Halbrich, György urad. int., János László, Juhász László, Karácsony László urad. int., Keinesdorff Frigyes urad. tisztv., Kernnöl János barsamegyei gazd. egy. elnök, Koczb Frigyes urad. int., Kopasz Jenő, Kriek Jenő gazdaságtan tanára, Kristóffy Miklós kisbirt. bír., Lakas Aladár urad. int., Lakner László urad. számt. ifj., Lakner László urad. ifj., Leidenfrost Gyula akad. halg., Leidenfrost Károly urad. int., Leidenfrost Tivadar urad. felügyelő, Levatic Gusztáv földirt., Levatic László elnök. titk., földirtokok, Leyter Károly urad. tisztv., Lindner Ferenc urad. int., Lucez Sándor urad. segédirt., Mucsika János, Malah István nagybirt., Michendorf Károly, Missák Sándor bérlő, Mocsy Lajos földirt., Moravék János urad. int., Orjád Endre főbíró, földirt., Ozorák Ferenc, Patay Kálmán, Perger főgyógyász igazg., Pischl Samu felirtokok, Rakovics Ferenc urad. segédirt., Ruzgha Ernő nagybérlő, Ruzgha Béla nagybérlő, Reiner János, Rosenfeld Jakab, Rozsmáni Tirnót, Rózsa József esperes, Schmied Gyula, Schriener István, Schodoba Ernő urad. számt., Schön Henrik titkár, Schöppfín Róbert uradalmi segédirt., Schudsek Jakab, Símek Ármán bérlő, Soós Géza, Sümegh József bírt., Swarcz Árpád, Swarcz Jenő, Swarcz Ferenc urad. segédirt., Székely Béla, Taubinger Ágost földirt., Teperwien Aurél urad. számt., Toldy Zsigmond földirt., Torma Lajos, Varga József plébános, Vörös Ferenc főjegyző, Weinberger Fülöp bérlő, Weinberger Ede bérlő, Weisz István földirt., Wolf János cukorgyári felügyelő, Zolnarszky János urad. segédirt.

VEGYESEK.

Mai számnak tartalma:

	Olda
Fégyemléstés az OMGE. tiszelt tagjaihoz. — Szólászat és horvati tanfolyam. — Meghívó. — Meghívó. — Tavasz állatvadászok sorsrendje.	37
Visszaható <i>Meesdy Imre</i>	38
Gazdasági előadások Léván.....	36
Tárcza. Jó idő, jó emberek.....	38
Állattenyésztés.	
Eleveltés. <i>Monostori</i>	39
Üztem.	
Alakított át gazdaságainkat ipari gazdaságokká.....	40
Gazdasági gépezet.	
Az újabb takarmányfűlesztők. <i>Ifj. Spornoz Pál</i>	41
Javitott burgonyakiségek.....	43
Irodalom.	
Parkolostani kézikönyv.....	43
Újabb tapasztalatok a trágyázás köréből.....	43
Levélcsereken.....	44
Különdi szemle.....	44
Vegyesek.	
Kereskedelem. tüzde.....	46
Budapesti gabonafüzde. — Vétőmagy. — Mátrágy. — Szeszlet. — A keponyi vasárcsarnok árnyuzása a nyagban (en gr.) eladott élelmi-cikkek áráról. — Állatvadászok: Budapesti gazdasági és tenyészmagyavásár. — Budapesti vágómagyavásár. — Budapesti lovássár. — Kőbányai sertésfuzde. — Budapesti szárnymagyavásár. — Irgatlanok árverése (2000 ft becs. árteklen föl.).....	49

Scemzly hírek. A földművelési m. kir. miniszter dr. Nyirődy Jenő a keszthelyi gazdasági tanintézetbe boszortai gazdasági akadémiának megnevezésű tanintézetrendes tanárnak nevezte ki. Dr. Bánlter Ferenc gazdasági akadémiái tanársegédje, gazdasági akadémiái segéd-tanárja nevezte ki a szegedi lovastudósra. A magyar-óvári gazdasági akadémiához csatlakozott. A tolvább Windisch Rikárd tanársegédje gazdasági tanintézet segédtanárja nevezte ki a szabolgiateleki tolvábbra is a lassai gazdasági tanintézetbe.

Eljegyzés. Horedt Hal dómospól felirótkozott eljegyzése Unió Főudós és neje Pethy Cornelia leányi ímeték.

Éhínség Torontal vármegyében. Hivatalos értesítés szerint Torontal vármegyében a mostoha térsérmeseredmények következményben teljes sulyban érethetővő vá. Valóságos éhínség pusztult annak a vármegyének szegény népe között. Száz és száz családok nincsen meg a mindennapi kenyere és több községben már az inség réme: az éhínség is szedi áldozatait. Torontal vármegye törvényhatósága buzgókodik a nyomor enyhítése érdekében, de mert a rendelkezésre álló eszközök anyagi erők hiányának segélybizottság alakítását először az inségek érdekében az alábbi felhívást intézte a vármegye közönségéhez.

"Torontal vármegye területének egy negyzrész az 1897. évi mostoha gazdasági esztendő folyán ezen vidéken eddig ismeretlen nyomorként és inségnek van kitéve. Elszomorított azon hivatalos jelentések, melyek a vármegyé központ az egyes vidékekről kap; ez ér esz család zsenekül éhez meg, kénytelen a hié hidegben nélkülözések között szenvedni.

A hatóságunk segélyszervezői elégtelenek és közelátlának a kimerítéshez, segíteni pedig embarádtal költéssek.

Ilyen körülmények között fordul az ezen alkalomból megalakult központi segélybizottság az emberiesen érző nagypontjához, kérvény, hogy az éhezők, az inséggel küzdők gyámoltására önkéntes adománygyűjtési segédkezéseinkre lenni legyen kegyes.

Es szelges adományok, pénz, élelmiszer, futóanyag, takarmány, ruha stb. a központi segélyező bizottság Nagybácskerekre küldendők, vagy amennyiben az adomány nem pénzbeli, egek küldendők, hogy kiszállításuk, vagy értékesítésük megtörténhessenek. Az adományok a Torontal-ban nyugtázva lesznek.

"Bis dat, qui cito dat."

E szörnyi baj nem jött váratlanul. Nagybőb íhlet nélkül megéhelett, jöszöln a katasztrófa már a nyár folyamán. Kevesebb lett az étel, tehát kevesebb lett a kenyér is, pedig eddig is kevés volt. Ezt írtaq annak idején:

"Adja Isten, hogy egy országos éhínség rá ne csaljon azokra, kik a kisgazdák is a nép helyzetének festését lelvezésnek tartják a kik a kizételtükben tudván óriási feles buza készleteikkel nyugtatják meg magukat, az éhínség még nem országos, de a katasztrófa már eddigi jelét is borzasztotta. És ma még csak a tő középen vagyunk. Hány szegény embernek foghat el még a kenyere új terméskij. A kis központi politikája mi sem segített azon, hogy a helyzet legyelevesen megkezdéznél de ne következzék. Ha már egyáltalán érdemes ez a magyar nép arra, hogy valamin tegyünk érte, akkor elő kell venni a természetét. Bizonnyal egyetlen egy sem fog akadni, aki művelni akarja a földet, a városi világiaknál, míg tudja, hogy idehaza csak egyetlen ember is éhezik önhibáján kívül. Szűnjön meg az az u. n. magasabb szempont uralkodni, hogy idehaza apróprozzel fizetünk, idegenen vagy bankokkal csillogunk; s mindjárt nem lesz éhínség Magyarországon. De a maradvány részletben meg kell történnie a földet ki vizet, nyissa meg az erszényt és értesse a kormánytán siessen a rettenetes kő kiirtására, mielőtt az erőt venne a szervezeten s felkelei a nemzet testét megmérgezni. Mert szegények vagyunk ugyan nagyon, de

még sem annyira szegények, hogy begombolokogva legyünk kénytelenek halgatni az inségben szenvedők járvészkielését.

A résztvés és a versávo. A földművelési miniszter által létesített ideiglenes szentesi-mezői telep máj 9. november hó 23. óra 8740 köbcentiméter versávo körülött az a megrendelő gazdának; a kiűtött versávoval 13208 sertesét ojtattak be. Az ojtás seholsem ojtott bajt. Az ojtás haromféleképpen alkalmazott és pedig rendes és felemel, valamint férd és földön üzemeltetők. Az adatk grűfjeve folyamatban van; védőajókat eredmények javításra, általában biztosabb tételere vonatkozó kutatások és tanulmányok nem szünetelnek. Tekintettel arra, hogy a gazdák az ojtó anyagot legy mérvésben veszik igénybe, a földművelési miniszter a törvényhozástól ezen czim alatt felvett hítelek feltelmelését fogja kérni.

Alattaforgalmi tilalom. A földművelési miniszter értesítése szerint az osztrák sz. kir. belügyminiszter 1897. évi december hó 27-én a hasított kérmi állatoknak Vasvármegye német-újvári járáson területéről Ausztriába való bevételét megtiltotta, a közégi járára területéről hasított kérmi állatok bevitelét tekintve fennállott tilalmat pedig hatályon kívül helyezte.

Németországú serteski vitelünk ügye csak nehezen tud megoldódni. Amaz újabb tárgyalásoknak, melyekről hírt adtunk, a német agrárpolitikusok ismét felszólítási állású utján. Külügyminiszterünknek az így sikeres megoldására mindenképp, magában Németországban is a kereskedelmi testületék s a husiparosok sürgetik a magyar sertesbevitel megengedését, de minden akcióra nagyon tiltakozó akcióva. Felénk a német gazdák. Pedig minden bevétel engedély már az újképelne, mert Ausztriában sem tudjuk fölöz sertesbevitelünk értékesíteni s ha a felhozatal Bécsbe, mint e héten történt, valamine nagyobb, 1—2000 sertesűnk eladatlan marad és e mellett az árak is eszökönnének. Az, hogy felhozatali állatokat bízott ellátogat, a kérés tartományok szabad bevétel sertesűnk, kevés vizsgálattal, mert a ledt sertesekre akkor a vám- és szállítási költségek nehezédnek, hogy az ilyen vitel nem igen feleődik ki.

Mese a szocializmusról. Csodálkozva halljuk Szabolcs vármegyéből, hogy a szocialista tanok által felbuogatott nép, mely veszedelmes gyűlést tartogat a törvény elő ellenében s általában azok ellen, akik a szerintük törhetetlen társadalmi rendnek konzervatív elemei. Ellenben nem látja meg az élességet a szeiben korlátozó szemfényvesztőkben s az alkobálnban. A közvetlen okok kikérülők ígylemet és újlatnak csak közvetlen okak látja. Hogy ez az újlatnak máj fellegész a vármegye ügyeléseket vezet, arra szolgál az alábbi adoma, amily igen találó, pillanattiny fényfényelvény a nép életéből. Tehát volt egyszer egy szegény asszony. Nagyon fázott, ément hát az erdőbe félét. Mikor az öszezdegetett rözsekkel hazafelé igyekezett a törvény a kerületbe, mire az asszony futni kezdett. De megbotlott egy fátörzsben, a földre terült s a fejtől job a tökébe vágta. És mig kabáltságából magához tért, rajaneset a kerülő s elvette a rözse-körteket. Sirdogalva ment haza gonyhóba, ahol az a részegen várta a kegyetlenül elverte, mert késő jött és a nélkülözés. A szegény asszony erre éhesen a hidegtől dideregve, testén az ütlegeltől sajgó fájdalommal lefeküdt rögnyökök össetételtől vackába s imádózni kezdett. És miert imádózott, írtaq panaszokdott. Az ürara, aki elverte, a pálinkára, amiltől az a részeg volt, az az erdő ürara, nem emeredt, hogy fát veyjen el az erdőben? A szegény asszony a csészét akcióta és azon imádózott, hogy ha még egyszer kimegy az erdőbe fát lopni, ne találkozzék a kerülővel. Hát így jutunk mi a nép között ellenségekre — végti a mesemondó.

Angolszág almabevitele. A Liverpooli főközpont jelentése szerint a gyümölcs-piac helyzeté az utóbbi időben nem változott, dacára, hogy a bevétel Amerikából és Kanadából emelkedett. A piacra került alma küldemények nagybő része vagy sejtelen mennyiségű volt, vagy pedig erősen megsejtűre érkezett meg. Az alma-bevitel Amerikából augusztus 11-étől november hó 24-ig öszezsen 204,936 hordtöl tetti ki a mult évi 88:316 hordtöl bevételét szemben. Portgalából az idén 90,029 láda almat importáltak a mult évben az import ezen országból 90,358 ládára rogot.) A főközpont kiemeli Kaliforniának az utóbbi időben mindinkább emelkedő gyümölcs-termelését. Rövid idő múlva várható, hogy Kalifornia nemcsak az Egyesült-Államokat fogja gyümölccsel ellátni, hanem az európai piacok is megtelepednek termelésre. Már most is nagy mennyiségű kajszin, öcs barackoz, mazsoliát és aszalt szilvát visznek onnan az Unió többi államaink és Kanadának piacaira.

Hízott állatok kiállítása. Tuduvaló, hogy Angliában a hízott állatok kiállítását s vásárát december hónapban szokták megtartani. Kezdetben a verendő állatok kiállításai. B kiállítások szeg összehasonlított engednek meg, az angol állafajták hibözességet illetőleg. Gazdáink bizonyosan érdekel fogják átteni az idén, Birminghamban díjazott állatok jeződesi tabellán, melyek a következők:

Sulya Kora Szemes ták.
kg. napos adag. kg.

Hereforás.

(Két-három éves ökrök.) 793 1006 078

(Két évvel fiatalabb.) 617 609 092

Scherhorn (Darham).

(Két-három éves ökrök.) 1078 082

(Két évvel fiatalabb.) 616 716 085

Devons.

(Két-három éves ökrök.) 731 1034 070

(Két évvel fiatalabb.) 469 520 088

Az angol fajták — a kis kimutatások láthatólag — a korafeljetttség azon fokára jutottak, melyet már nem is nagyon haladottak a jelenkoros állatoké mellett.

Uj szállítási szaklap. A fővárosban most indult meg az „Eisenbahn-Tarif u. Verkehers-Anzeiger" cz. szaklap ös száma, melynek tartalma minden szállítási érdekelnek, kereskedőknek, iparosnak irányadóul kíván szolgálni az öszez szállítási ügyekben. A lap tartalma bő említésre méltó a díjkezelésben rendes közlése a helyi-és kötelekforgalomban, a díjtételekkel alapos ismertetése, a magyar bíróságok elvi határozatait szállítási ügyekben, tárházak és vámuügyek, a külföldi pénznemek hivatalos jegyzései és az általános közlekedési ügyek szabványainak megismerésére, továbbá, melynek szerkesztője Weismayer Bruno, előfizetőink díjtételekkel, rovatolásai, irányítási és minden egyéb szállítási ügyekben díjtalanul felvilágosítással szolgált.

Vasuti fuvarozási szerződés. A budapesti királyi tábó főállomásig tartó vasúti első jelenségűt ítéletet hozott, melyben kimondotta, hogy a fuvarievel kiállítás nélküli nincsen érvényben létrejött vasuti fuvarozási szerződés; a fuvarievel a vasuti fuvarozási ügylet létrejöttére vonatkozóan nem csupán bizonyítási eszköz, hanem az ígyletet létesítő okirat. S ehhez képest kiemelt a felénk várnák megvárt megvárt, tehát a díjakra s így a mérlegelési díjra vonatkozó kikötések is a czimzett ellenében egy a beföldi, mint a nemzetközi forgalom tekintetében csak abban az esetben érvényesíthető, ha azokat a fuvarievel írásban nyilatkozattal fölvetitek, vagy az üzleti szabványok és az az kiegesztő díjszabására alapíthatók.

Földbírtokosok gyűléme. Ha valaki mezőgazdasággal foglalkozik, azt bizonyosan nem passzióbb, hanem azon komoly szándékkal teszi, hogy a gazdaságba fektetett tőkék

Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet.

BUDAPESTEN, VIII., József-körút 8.

Elnök: TELEKÉKI Géza gróf. Alnöki: CSÁNYOSSY Béla.
 Igazgatási tagok:
 ANDRÁSNYI GEZA gróf, HILJANOVICS SÉPTEMI, BORSSENYEI KRISTOF, FÉNYESY EMIL,
 BUBINKÉ GYULA, SZENTKRIZSITAI KÁLMÁN, SZILÁSI ZOLTÁN, SZÓNYI EDEGOND,
 TELEKI SÁNDOR gróf.
 Vezetőigazgató: SZÓNYI Zsigmond.

Az Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet a gazdalkodás általános elismerése szerint híven megfelel hivatásának; folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdalkodásosság lévek óta sürgetett és a lakóknak gyors és méltósos kiszolgálásával a felek teljes melegegését vívta ki magának, az

épület és átalány (pauszal) biztosításnál

rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé; a szövetkezet pusztán azt a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári béléssel; minden más illeték kizárásával.

Gazdasági egyesületi tagok — tekintve nélkül a biztosítói érték nagyságára — a tízta díjól 5% díjengedményben részesülnek. **Kiszáradók**, ha huzatban egy csoportban, de külön-külön ajánlattal terményeket biztosítják, 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapestben, (József-körút 8. sz.) és a vidéken létesített ügynökségek. 301g

Vetőmag árpa,

Hanna, valódi morvaországi és magyar Chevalier

direct uraságoktól, kapható

Wottitz Mihálynál

BUDAPEST, V., Mária-Valeria-u. 10. 5094

Kívánatra mintákat bérmentve.

Takarmánykamra-berendezések

nevezetesen: **szecskavágók**, **szabadalmazott védőkészülékek**, **répavágók** szelét- és kockavágásra, **rapézvágók**, **kukoriczamoszorók**, **darálómalom kézi**, **járgány- és gozhajtásra**, **amerikai Duplex-daráló** gozhajtásra, **csovsós** és **szemes-kukoricza** és **mindennemű gabonafajlag egész finom darálására**, **egy- és kétjárátu malom** vasállványon, **olajpogácsatorók**, **járgányok**, **transmissiók**,

burgonyafőző- és takarmányfüllesztő készülékek,

továbbá **trágyalé-szivattyúk** és **feeskendők**, **trágyaléosztók**, **széna- és szalmasajtók**, **nemkülönben az összes talajművelésszükségek**, **vető-kaszáló- és aratógépek**- **gabonatisztító- és osztályozó gépek**.

répamagtisztítók

nagy választékban jutányos árakon kaphatók

UMRATH és TÁRSA

mezőgazdasági géppárosoknál

Budapestben,

V. Váci-körút 60. szám.

Árjegyzék és költészetért Kívánatra ingyen és bérmentve.

Közvetlen Amerikából

importált,
most megérkezett
Poland china

tenyészszeretések pedigreevel.

PICK OSWALD

VIII., Külső Kerepesi-út 1. sz.

Fuchs Hermann

tejgazdasági edények gyára 4760
BUDAPEST,

VI., Szöndy-utca 35. sz.

Edény gyártmányaim egy minőségben, mint ár tekintetében általában elismerésben részesülnek.

Rendes vevőim közül felsorolom:

„Budapesti Központi Tejcsarnok Szövetkezetet”, a „Gazdák Budapesti Tejgyógyesületét” ugyazintén az aradi, pécsi, stb. tejcsarnokokat és számos nagy hazai gazdaságot.

Referenciáikkal szívesen szolgálunk.

Telefon-szám 17-35.

Magy. kir. államasvutak.

1897. é. II. szám.

Hirdetmény.

Osztárk-magyar-szváji vasuti kötelek.

(Díjazások öregegyességének meghosszabbítása.)

Vonatvezetési és vasúti közlekedési törvény 1897. évi módosításáról. (Díjazások és kötelek gyártásának elvételére vonatkozóan megjelölt 106.000.000. m. évi költségvetés felvételére irányuló törvény, mely a fenti költségeket teljes egészében az 1897. évi költségvetés III. cikk 4. pontján, továbbá az 1894. évi november hó 1-2-ik évi törvény III. cikk 4. pontján, továbbá az 1896. évi január hó 28-ik évi törvény módosítja.)
 Budapest, 1897. december 2-án.

A. m. kir. államasvutak igazgatósága.

SACK RUDOLF egyetemi képviselője Magyarországon

PROPPER SAMU

Budapest, Váci-körút 52. szám.

Előre becsátva, hogy Sack Rudolf világhírű gyártmányai eredeti minőségben csak nálam kaphatók:

Ajánlom kiképzettség egyetemes és többnyire ékétimen kívül sük és dombos talajra egyaránt különben alkalmas sorba- és szóra vetőgépeimet

szecskavágó,
répavágó gépeimet.

Kézi, járgány- és gozhajtásra

járgányaimat,

„tenkor legújú szerkezetű

takarmánypároló

készülékeimet s minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket.

Mindenről kimerítő árjegyzék és késszóság Fevilágosítások.

E. Leinhaas, Freiberg i. S.

ajánlja, mint hosszú évek óta specialista teljes

mezőgazdasági szeszfőzde-it

aszcszfűtött és élesztő vgyr berendezései, ugyiszint minden egyes és szakmába
vágó gépei és eszközei.

GŐZGÉP-KAZÁNOKAT.

Arjerszkek és költséget ingyen.

MAGYARORSZÁGBAN SZÁMOS REFERENCIA.

Gép-sodrony-szövetek, színezett szűrő kerítés-sodrony.

Franz Schröckenluchs
Waidhofen a. d. Thaya.

A gép-sodrony-szövetek és színezett szűrő kerítés-sodronyok készítése és forgalmazása. A színezett szűrő kerítés-sodronyok készítése és forgalmazása. A színezett szűrő kerítés-sodronyok készítése és forgalmazása.

TERMESZETI NYERS-VASELUM

Fala és Bót-Apoldozás

Hírók színe selymbevonat 62.00

Lapunk kiadványában megrendelhető:

A sertés javítása és hizlalása
■ gazdák és hizlalók használatára. ■
Irta K. Ruffy F. Á.

Ára portómentesen küldéssel 1 forint 10 krajczár.

Minden rendelés FRANCO kúldetik.

Szíves figyelembe!

Az általános kedvelt és elterjedt kútnó minőségű, mely fokozott tisztaság, kellemes édesesség, gyorsan száradó és maradó!

ISKOLATÁBLAMÁZAT

a gazdaságnál szokásos bármennyű és nevű, új és régi irástáblák beakasztására szállít használatra kézen fét 1.30 és 3.50 kor bádoglánczelenként (tartalom 3/4 és 1/4 kgr.) az alábbiól.

GRESCHIK GYULA, LŐCSÉN (Szepesvm.)

Továbbá: 1 drb táblamázest 60 kr. 1 palack legfinomabb hígított piros vonalzó-festék vonalzó-ecettel 35 kr. Láda, szállítólévi és csomagolási 30 kr. Szállítási utánvét vagy készpénz befizetése mellett.

Legelőszernűhöz a könnyen kiszámítható fességet, melyhez a csomagolási költség csatlakozó, pórtartalvánnyal előre beküldeni.

Nagy vagy évi szállításkor a birtomtulajtsn felül tetemes árcsökkentmény.

Prospektuskó szent, címeres és ajánlatok ingyen.

Törvényesen védett.

50%-nyi erőmegtakarítást biztosít az új

szabadalmazott gőresapágyaim

alkalmazása által.

Röszemenn és Kühnemann
Budapest, Előf. v. út 79. (VI) sz.
E. OSZL. KOPPEL ARTHUR-féle vasutak.

Knuth Károly

mérnök és gyáros.

GYÁR ÉS IRODA:

BUDAPEST,

VII. ker., Garay-utca 6-8. szám.

Elvállal: Környelt, víz-, lég- és porfűtések, lég-szersz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, elosztók, szivattyúk, vízerőművi erőgépek stb., munkáinak kivételével, olaj- és vírium vezélőkörből nyert gázok értékesítését, ezüst készlethök létesítését, városok, indóházak, nyugház, gyűlések és gyárak számára. Tervek, költségvetések, javadalmi előirányzatok gyorsan készíttetnek.

Egyéb működési közigazgató-vezetők raktkoron

Megjeieint

Rövid utmutatás

a gazdasági
könyvviteli
nyomtatványok-
hoz.

Ára 20 kr.
Portómentesen 25 kr.

Megrendelhető a
„KÖZTELEK”
kiadványában.

H-alaku acél patkó-sarok.

folyton étes, a legjobb atyria acélből Koronapálcák lehetetlen: biztos jéres által a levált kímélő, használatban olcsóbb, mint a különbözős patkó-sarok. Árnyak ingyen és bérmentve kapnátó KASZAB és BREUER Budapest, VI. EKV-útc 42. patkó-ányak és csavar-árgyár és minden jobb vasakereke-
deben.

GÉPOLAJAT,

u. m. valódli tisztá olivolaajat, elsőrendű sávtalantított rezeolaajat, elsőrendű ásvány-olajat stb.

Kocsikendőst, Petroleumot

zásokkat, takaró- és szekérpórványkat, kátrányfestékeket, fedőllakat.

KRAMER LIPÓT,

BUDAPESTEN,
Akadémia-utca-9. sz.

Telefon.

Sürgönyczim: „CERES” Budapest.
Arjerszkekkel és részletes külön ajánlatokkal kívánatra szolgálók.

Szalonát

Fertőtleníttő szerkezet,

u. m. karbónsav, karbólvíz, cecolin, szőlőgőz stb. reagáló szülőleumot, keserűt csúszást stb.

MŰTRÁGYÁT.

Mindentek a legmagasabb napi kőm, készpénzfizetés mellett vásárolók: gazdasági és orvosi vetőmagyvak, mely czétra mintázott ajánlatot kérek.

Számla: 70

Luczernát, löherét, fümagyvakat,

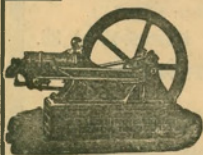
minden eztes és minden egyéb gazdasági czikket és
Vetőmagot a legújtanynabb óron és garas-
tált jó minőségben.

Ülász szaporított tisztá vntag gyke-
rekből 8-érvé.

BUDAPESTEN,
Akadémia-utca-9. sz.

Telefon.

**Torontáli helyi érdekű vasutak
gépgyári osztálya
Nagy-Becskek.**

KÜLÖNLEGES GYÁRTMÁNYOK:
Gáz-, petroleum-, benzin-moto-
rok és benzin-locomobilek.
Modern berendezésű vas- és fém-
öntőde
A gépészeti szakmába vágó min-
denemű javítások szakszerű
és jutányos kivitele.

Főképviseltek **RUDAPESZ, V., Kálmán-utca 18**
és raktárak: **KOLOZSVÁR, Szentlélek-utca 4. sz.**
a hal marokról származó és megtekinthető.

**Legjobb minőségű
TAVINÁD**

kapható a **KISPERKÁTAI GAZDASÁGBAN**, I. osztályú helyben **100 kéve 7 frt.** II. osztályú helyben **100 kéve 6 frt.**
Dupla szalma kötésben a szolgálati vasút állomáson
waggonba rakva egy forinttal drágább.
Rendelések vagy bővebb értesítés
Ausch Pál számtartónál Nagy-Perkátán,
(posta helyben) v. **STRASSER ZSIG. VONÓ-nál** Budapesten,
Zrinyi-utca 9. 4093

Az idei nád minősége igen sikerült.

Marokrok aratógépekre Nüzshögösen 1897. Első díj: nagy állami arányában.

KÜHNE E.

Gyár: **MOSONBAN.** ga: **dasági gépgyára** Főraktár: **BUDAPEST, VI., Váci-körút 87/a.**

Ajánlja a gazdaságosságát a belkötés-
késő létesíté

takarmány kamara berendezésit
a legújabb és legolcsóbb árban. Termékek ki-
vántára készítenek.

Takarmány füllesztők,
(Vestaké szabdalma.)
melyek kitűnő minőségű, gyors működésű és
könnyű kezelhetősége felől számos ma-
gyar gazda bizonyítványa rendelkezésre
áll; továbbá

„Rapid” daralók **„Borgonya választó gép**
szekacsakágok, répaságok, mor-
aranka-rösták, Sack- rendszerű
egyes, kettős és hármas okék.
Rösták (szelők magteremtő 80 ft). Konkolyrösták stb. Hadeiger-féle
legjobb acélú kaszatógépek.

„HUNGÁRIA DRILL” és „MOSONI DRILL” (Gyertya) legjobb
sorozati gépek.

Árjegyzék bérmen. ve.

Amerikai szabadalmazott forrasztás nélküli
acél
ÖKÖRLÁNCZOK

A forrasztott láncokhoz képest készter
oly nagy ellenállás a töréssel szemben.
Erős, könnyű és olcsóbb
minden egyéb láncnál.

Bizonyítványok és Árjegyzékek ingyen.

GOEPPINGER & Co.
Acélmű, Weissenfels Pelső-Krajinában.
Kapható minden nagyobb vaskereskedésben.
Budapesti képviselő: **HOFFMANN S. VI., Lendvay-utca 25.**

Gőzekék
utcai lokomotivok,
gőzcséplőgépek hajítására a főhercegi vasművekből. A gépek vásá-
lásánál mezőgazdasági szakértői tanács adatik. Szives tudakozódások

Erzherzogliche Camerai-Direction
in Teschen in Schlesien, czímen. 4091

Lapunk bekötési táblája
1 frt 36 krért (portómentesen)
kapható kiadóhivatalunkban.

Takarmány-készítő kamrák
teljesen berendezve: szeszakavágók, répaságok
és zizék, kukorica-morzsalók.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
mező-
gazdasági
gép-
gyárak

Daráló- és őrle-malmok
kitűnő eredetű angol daráló-gépek, füllesztők,
gazdasági és trágás-szabályók a legjobb
kialakításban.

Főraktára: **Budapest, VI. kerület, Váci-körút 83. szám.**

Kimerítő képes árjegyzékek és tervezők kiva-
natra ingyen és bérmentve.

Előfizetés 1 évi 200 kor. ...

KIS HIRDETÉSEK.

Ennek megfizetési ...

Csak oly levelek ...

Kérlek ...

Gardaii ...

ispán ...

Telivér ...

KE- ...

...

BETÖLTŐKORRÁS. ...

Gardaii ...

ispán ...

VEGYESEK. ...

KE- ...

...

keresték ...

Gardaii ...

ispán ...

VEGYESEK. ...

KE- ...

...

Szerkesztés ...

Gardaii ...

ispán ...

VEGYESEK. ...

KE- ...

...

Értesítés ...

Gardaii ...

ispán ...

VEGYESEK. ...

KE- ...

...

ÁLLAT KERESKÖ. ...

Gardaii ...

ispán ...

VEGYESEK. ...

KE- ...

...

ÁLLAT KERESKÖ. ...

Gardaii ...

ispán ...

VEGYESEK. ...

KE- ...

...

Varju és társa ...

mezőgazdaságról ...

mezőgazdaságról ...

mezőgazdaságról ...

mezőgazdaságról ...

mezőgazdaságról ...

mezőgazdaságról ...

mezőgazdaságról ...

Gőzekéket, Gőz-utihengereket

Gőz-utlmozdonyokat

a legköltségteljesbb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

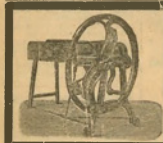
John Fowler & Co.

Teléfono 98—50.

Budapest—Kelenföld, a vasútállomásnál szemben,

hol is épített új telephelyű gőzek szerkezeteiről tartottak rendeztek be. Ugranott teljesen berendezett tartalék-raktárt és javító-műhelyt tartanak fenn.

Budapestről a keleti (központi) pályaudvarról és a déli vasúton Budavári központi pályaudvarról.

Szecsavágók

járgány- és kőhájtásra,

Répvágók,

legújabb szabadalmazott

„RAPID“ darálógépek

Wentzki-féle szabad.

gyorstakarmány-füllesztők

nagy készletben.

Friedlaender József

gépgyár,

Budapest, VIII., Külső Kerepesi-út I.

Az összes gazdasági gépek gyártása.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Kern Róbert

Budapest, V. ker., Váci-út 26

Dézan felaszerelt raktárt tart a következő kiváló minőségű cikkiből:

Hengerelt rúd és idomvas, mint: lapos, gömbölyű, rúd-keret és U-vas, gerenda stb.

Vaslemez, mindentéle méretben.

Kovácsolt csövek, és öszezto garatok, mint: lapos, gömbölyű, rúd-keret és U-vas, gerenda stb.

Antótt csövek, mindenféle méretben.

Szerszámok, dörzsárak, csavarmetszők, furók, esigafurók, cső-csavarmetszők, esővágó, csőveto stb.

Árjegyzékek bérmentve és ingyen. 4070

Magyar királyi államvasutak.

HIRDETMÉNY.

Követlen árforgalom Ausztria-Magyarország, Szerbia, Bulgária és Törökország között a 1908. évi évi árforgalomról és a 1908. évi évi árforgalomról.

A fent árforgalomról a 1908. évi árforgalomról és a 1908. évi árforgalomról a 1908. évi árforgalomról.

A nagy kir. államvasutak igazgatósága, a 1908. évi árforgalomról.

ALFA-LAVAL

SEPARATOROK,

Pfanhauser-féle tejhátók,

Pfanhauser-féle szállító kannák,

Pfanhauser-féle előmozdítók,

Pfanhauser-féle Pavo-szűrők,

Pfanhauser-féle próba-fejési

mérlegek,

Pfanhauser-féle tejfeszítők,

Pfanhauser-féle tejfeszítők,

ismertető füzetek katalógussal az okszéri tejerkészítéssel, a vízszálatörő, marhatartási, sajt- és vaj készítésről. Kézikönyvek, tervekkel stb. szolgálnak.

„SEPARATOR“ RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

székhely: PFANHAUSER ANTAL 3889

gépgyár és telephelyek mindenütt, tervekkel stb. szolgálnak.

Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 45. szám.

STOCKHOLM. WEX.

SANGERHAUSENI GÉPGYÁR

Magyarországi gyártelepe

Budapest, Külső Váci-út 1443.

Első és egyedüli magyar special gépgyár.

GYÁRTMÁNYOK:

az összes mezőgazdasági iparágak számára szükséges gépek. Nevezetesen:

Cukorgyárak, Sörgyárak, Malátagyárak és Szeszgyárak teljes berendezése és átalakítása.

Szaktekintély mezőgazdasági szeszgyárak és cukorgyárak terén.

Szeszgyárak berendezése hosszabb lejáratu törlesztéses kölcsön mellett.

Minden szakbarágo felvilágosítással, tervekkel, költséggel készítenek szolgálnak.

Mezőgazdasági célokra mint hajtóerő kiváló gyártmánya a

Hoffmeister-gőzmotor

a legjobb, legolcsóbb és legbiztosabb gőzgép. — Helyettesít minden gőzgépet és locomobilt. — Cséplésre és minden egyéb gazdasági gép hajtására a legalkalmasabb. — Fűthető szénrel, fával, cserrel és minden egyéb hulladékkal. — Minden nagyságban, 1/2 lóerőtől kezdve egész 30 lóerőig gyártjuk.

